

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXXIV Rugsėjis – September 14, 1989 Nr.34

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Gotlando sala

Paryškino milžiniškus pasikeitimus

Vytautas Meškauskas

Kartais norisi padėkoti Dievui už ilgesnį palaikymą šioje ašarų pakalnėje. Gali būti milžiniškų pasikeitimų gyvu liudininku, o tai gana malonu. Dar gerai, pavyzdžiui, atsime nu Kauno nuotaikas prasidėjus II pasauliniam karui. Stebėjau ir eiseną iš Karo muziejaus į prezidentūros sodelį, džiaugsmai dėl Vilniaus grįžimo pareikšti. Liaudis jau tada teisingai nujautė, kad 'Vilnius mūsų, Lietuva rusų'.

Valdžia tačiau turėjo vaidinti savo pareigas iki visai liūdno galo. Tos eisenos metu įvyko nežymus incidentas, prie kurio dar kartą sustoju šio Nr. "Iš kitos pusės" skiltyje. Čia norėčiau pridėti tik vieną epizodą.

Anot Paleckio atsiminimų DVEJUOSE PASAULIUOSE, jis įteikęs Lietuvos Laisvos Darbo Respublikos programą po prezidentūros balkonu stovėjusiam komendantui Bobeliui, sakydamas:

"Lig šiol jums ultimatumus teikė užsienio valstybės, o dabar mes įteikiame ultimatumą Lietuvos liaudies vardu".

Bobelis paėmė deklaraciją ir pagrasino man pirštu:

"-Na, žiūrėk Palecki, gali liūdnei baigtis tokie pokštai."

Po 49 metų tų abiejų sūnūs susitiko Europos lietuvių studijų dienoje Gotlando saloje ir pasirašė komunikatą, kuriame skelbiama: visų pasaulio lietuvių tikslas yra nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimas. Pasirašė su titulais: Bobelis VLIKo pirmininkas, Justas Vincas Paleckis – Lietuvos komunistų partijos centro komiteto ideologijos skyriaus vedėjas.

Tai pastebėjo maskvinė PRAVDA, kurios ideologinis skyrius, be jokio žmogaus parašo, paskelbė straipsnį, užvardintą 'Tolko fakty'. Septyni paminėti faktai duoda suprasti, kad ten išvardinti SAJŪDŽIO žmonės bendrauja su Sovietijos priešais, pabrėžiant, kad Paleckis yra net partijos ideologijos skyriaus vedėjas. Paleckis, iš savo pusės, rugpiūčio 16 d. TIESOJE, kaip nujausdamas teisingai:

"Išivaizduotina, kiek ryžto

sėsti prie bendro stalo, prabilti naujai reikėjo VLIK-o pirmininkui – organizacijos, kuri dar ne taip seniai buvo prieš bet kokius kontaktus su Tarybų Lietuva, jos žmonėmis. Ką gi, naują mąstymą šiandien demonstruoja ne tik Vilnius ir Maskva, Bona ir Londonas – neatsilieka ir Čikaga, ir St. Petersburgas Floridoje...

Ir Lietuvoje nemaža balsų kad toks komunikatas, parašas po juo LKP atstovo per ankstyvas arba apskritai neleistinas. Bet pasvarstyki-me. Mūsų pasenusioje, labai netobuloje konstitucijoje užrašyta: "LTSR – suvereni socialistinė valstybė". Suverenumas – tai "valstybės nepriklausomybė, teisė savarankiškai tvarkyti savo vidaus ir užsienio reikalus" (Tarptautinių žodžių žodynas, Vilnius, 1985 m.). Rusiškas Tarptautinių žodžių žodynas (Maskva, 1987 m.) dar kategoriškesnis: suverenitetas – "visiška nepriklausomybė". O ar turime tikrąją prasmę nepriklausomą, tikrąją prasmę, socialistinę valstybę? Be didelių diskusijų galime sakyti – ne. Ir netgi archaiška konstitucija suteikia, regis, teisę mums ją turėti...

"Lietuva be suvereniteto – Lietuva be ateities! – jau nuo praeitos rinkiminės kampanijos žinomas populiarus LKP šūkis. O kaip jis skambėtų, jeigu prancūzišką žodį "suverenitetas" pakeistume lietuvišku? Liepos 15-osios pareiškime jau tiesiai sakoma: "Suprasdama ir remdama tautos suverenumo siekius, vedančius į politinę ir ekonominę nepriklausomybę, Lietuvos vadovybė tvirtai pasisako už šio tikslo įgyvendinimą konstituciniu parlamentiniu keliu."

Žinoma, suvereniteto, nepriklausomybės samprata laikui bėgant kito. Skirtingai ji apibūdinama XIX amžiaus pabaigoje, kai net didžiosios valstybės – TSRS ir JAV – smarkiai priklausė ir viena nuo kitos, ir nuo didesnių valstybių politinių bei ekonominių sąjungų bei daugelio kitų aplinkybių.

(Nukelta į 4 psl.)

Juozas Stempužis, Clevelando radijo programos Tėvynės Garsai, mininčios 40 metų sukaktį, ilgametis vedėjas ir redaktorius, yra veiklus visuomenininkas ir kultūrininkas, besireiškias lietuvių ir amerikiečių tarpe. Nuotrauka daryta radijo studijoje, pirmaisiais radio programos metais.

Tėvynės Garsų radijui 40 metų

Juozas Stempužis jau 35 metus rūpinasi radijo programa, kuri subrendo, išplėtė turinį ir techniškai kokybiškai jo redaguojama.

1949 m. rugsėjo 9 d., Tautos šventės proga iš WSRS radijo stoties (AM 1490 bangų) Clevelando lietuviai išgirdo Jaunučio Nasvyčio sveikinimą ir pranešimą apie lietuvišką radijo programą, kuri buvo pradėta daina Kur giria žaliuoja, ten mano namai ... Buvo penktadienis, 8 valanda vakaro. Dainą dainavo, vos prieš du mėnesius iš Vokietijos į Clevelandą atvykęs, Čiurlionio ansamblis.

Lietuviškos radijo valandėlės Clevelande steigėjas Jaunutis Nasvytis, minint radijo programos 30 metų sukaktį, pastebėjo, kad Tėvynės Garsų istorija yra glaudžiai susi-

jusi su naujosios Clevelando lietuvių išeivijos istorija. Jos transliacijos prasidėjo tuo laiku, kai į Clevelandą pradėjo būriais atvykti pabėgėliai iš Vokietijos stovyklų.

– Tada aš kurį laiką dirbau Dirvos redakcijoje, – pasakojo Jaunutis Nasvytis. – Vieną dieną į redakciją atėjo, dabar jau seniai miręs, taurus žemaitis Alekas Banys, senosios kartos imigrantas. Parašyk, sakė jis, į popierą, kad nederu mums rietis, kai Lietuva tokioje baisioje nelaimėje. Parašyk, kad nesvarbu, kas daro, bet ką daro ... Jei parašysi, aš tave į 'čainyzų' restoraną išvesiu, juokaudamas

baigė savo prašymą Banys.

– Kai vieną vakarą pasiryzau steigti lietuvišką radijo programą, atsiminiau mano galvoje išmigusį Aleko Bano prašymą. Taip, pagalvojau, radijo programa turi būti patriotinė ir visuotina. Ji negali būti nei srovinė lietuviška prasme, nei politinė amerikietiška prasme. Ji tarnaus visiems Clevelando lietuviams siekiantiems laisvos Lietuvos. Ji gerbs mūsų tautos tradicijas ir mūsų visų įsitikinimus. Ji nežiūrės kas daro, bet ką daro ... Tokia ji gimė 1949 m. rugsėjo 9 d, tokią ji išliko iki šios dienos ...

(Nukelta į 8 psl.)

Maskvos artilerijai dundant... Bet ką ji iš tikro gali padaryti?

Grazinti tvarką, kuri jai pačiai nusibodo?

- Ir Brazauskas įspėja.

Iš šalies žiūrint atrodo, kad Gorbačiovo ir Pabaltės valstybių pozicijos išryškėjo. Gorbačiovas nenori, kad pertvarka Pabaltijos valstybėse privestų prie jų atsiskyrimo nuo Sovietijos. Pabaltė mato, kad ūkiniam persitvarkymui reikalinga didesnė savivalda, negu Gorbačiovas įsivaizdavo. Vakarų stebėtojai skubina su patarimais per daug nereikalauti, pasitenkinti tuo, ką Gorbačiovas gali duoti, nes Gorbačiovo pašalinimas galėtų privesti prie labai rimtos situacijos. Diskusijų labui su tuo sutinkant, pasvarstykime, kas iš tikro gali atsitikti.

Skaitant Lietuvos laikraščius atrodo, kad su senosios tvarkos grąžinimu bus kovojama iki paskutinio ... žodžio. Fiziško pasipriešinimo galimybės nėra didesnės už 1939-40 metais buvusias. Daug kalbama apie vienybę, bet prieš 50 metų milžiniška dauguma taip pat buvo prieš įsijungimą į Sovietiją.

Apmaudu skaityti, kad jau dabar prasideda savęs kaltinimai už būsimą nepasisekimą. Taip, pavyzdžiui, Kazys Saja rašo GIMTAJAME KRAŠTE:

"Mes už pliuralizmą! Tačiau yra toks lietuviškas žodelis pl i u r ė (skysta košė - vm). Aš truputėlį prisibijau, kad mes su tuo būsimų darbų vežimu į ją neįklimptume. Vis daugėja ir daugėja naujos laikraščių, almanachų, biuletenių krūvos (kas patikės, kad mums trūksta popieriaus?) - tai vis naujų partijų, draugijų, sąjungų ir sąjūdžių programos, "organai", savotiški meilės laišukai atgimstančiai Lietuvai ...

... Toje neformalios periodikos šūsnėje daug žurnalistinio niekalo, kičo. Jo užsiųpti taip pat negali. Dabar mes prieš bet kokią uždraudinėjimą. Juo labiau, kad tos grupelės pasiryžusios dalyvauti visuotiniame krose - visi bėgsim labai sunkią distanciją - į šviesią Lietuvos ateitį ... Ar tik tos neesminės, išorinės žymės netaps dingstimi tarpusavio ginčams, ar nesuskystins pliuralizmo, kuris Lietuvoje jau atsirado iškūrus Sąjūdžiui!"

Na, dejuoti dėl mėginimų išnaudoti niekados neturėtą spaudos laisvę tikrai nederėtų. Juk per daug laikraščių - tai tas pats kaip per daug krautuvų! Galima būtų apsieiti su mažesniu jų kiekiu, bet tada parduotuvės jau virs

monopolijais, kurie padidins kainas. Už tat geriausiai to klausimo sprendimą palikti gyvenimui. Ilgainiui išnyks nereikalingi laikraščiai, kaip ir parduotuvės. Liks tos, kurios įrodys savo reikalingumą. Būtų tikrai gėda, jei patys lietuviai per - neduok Dieve! - gal trumpą dabartinės laisvės laikotarpį suvaržytų savo spaudą. Toks įstatymo projektas tačiau jau svarstomas.

Giliau į dabartinę padėtį išvelgia tame pačiame laikraštyje valdančios partijos narys ir Sovietijos Aukščiausios Tarybos deputatas Romas Gudaitis. Susirūpinęs, KOKS BUS LIETUVOS RUGSĖJIS, jis teigia:

"Sklandosi paskutinės iluzijos, jog imanomas buvimas sudėtyje valstybės, kuri gelbstima pagrimuotu melu. Nuolaidos bus, bet ligi tam tikros ribos - už jos mūsų tyko 'naujoji federacija' ir motušė sąjunginė partija, pasiryžusi pasmerkti 'istorijos šiukšlynui' visus, kam demokratinis centralizmas tėra priklausomybės forma, pančių sinonimas ..."

Gudaitis atvirai prisibijo jau norinčių būti kolaborantais. Dėl susidariusios padėties kalta partokratija, kuri, anot jo, - geidžia to M. Gorbačiovas, ar ne, - stumte stumia mus iš TSRS sudėties. Gorbačiovas daug ką pažadėjęs, tačiau partijos biurokratija daro savo. Tačiau ką partija gali padaryti? Gražinti į padėtį, kuri visiems jau buvo nusibodusi ir neturi jokios ateities?

Kaip ten būtų - SSSR eina tuo keliu, kuriuo jau nuėjo kitos imperijos po Antrojo karo, kaip pav. britų ir prancūzų. Ir jos išsiskirstė ne savo noru, bet kitos alternatyvos neturėdamos. Apie tai LITERATŪROJE IR MENE pasirodė įdomūs estų profeso-rius Reino Tagepere, dėstančio Kalifornijos universitete visuomenės mokslus, sumetimai. Anot jo, Maskvai beliko dvi galimybės: visu greičiu atgal prie geležinio kumščio arba, kuo skubiau, - į visiškai laisvą konfederaciją. Maskva nenorėsianti pasirinkti nei vienos, nei kitos perspektyvos. Ji dels iki koks didesnis sukilimas privers panaudoti kumštį. Tačiau tai neišves imperijos iš ekonominės krizės. Už tat po kiek laiko vėl bus bandoma demokratizuoti visuomenę, bet blogesnėmis sąlygom už dabartines.

Priešinga kryptis, radikali decentralizacija, rusams beveik neišivaizduojama, - lygiai kaip ir britams buvo. Juo labiau, kad britus nuo jų kolonijų skyrė jūros - bet Rusijos nerusiški rajonai yra prišlieti prie pačios Rusijos.

Toliausiai, iki kur Maskva galėtų eiti, būtų Jugoslavijos modelis, bet jos būklė nepavydėtina. Tiksliau būtų visai laisvų valstybių konfederacija-sąjunga, bet sovietams šiandien tai visai nepriimtina, kaip prancūzų De Gauliui 1955 metais, bet jis vis dėlto nusileido.

Praktika rodanti, kad tai, kas išsyk atrodo neįtikėtina, gali būti įgyvendinama per keletą metų. Dažnai dinamika būna tokia. Pirmiausia tie, kurie turi valdžią atsako net komentuoti naują pasiūlymą. Paskui jie komentuoją tą pasiūlymą, kad, neišleisdami į diskusijas, kategoriškai pasakytų "ne!". Vėliau leidžiamasi į diskusijas, kodėl "ne" yra pagrįstas ir tada prasideda tikros derybos.

Šiuo laiku Maskva dar yra "ne" sakymo fazėje. Bet ar nepasisakė, visai nesenai, Gorbačiovas prieš privatų ūkininkavimą? Pagaliau - tas pats Gorbačiovas, ar kariuomenė, gali priversti Sovietiją grįžti prie senos tvarkos, kas per kokį dešimt metų ją privestų prie visiško bankroto. Tuo atveju didžiausias pavojus Estijai būtų pagreitinta rusų imigracija. Daugiau tautiškai vienytei Lietuvai toks pavojus būtų kiek mažesnis.

Kiek iš mūsų dar gyvens taip ilgai, kad pasidžiaugtų dar trečiu tautinių atgimimu? Galime ramintis tik vieną atgimimą pergyvenusio poeto žodžiais: "... nebeužtvenksi upės bėgimo".

Lietuvos komunistų vadas Algirdas Brazauskas rugsėjo 5 d. pareiškė N.Y. TIMES korespondentui Bill Keller, kad Baltijos respublikos turėtų saugotis neišprovokuoti sovietų jėgos pavartojimo. Į klausimą, ar jau yra toks pavojus, Brazauskas atsakė, kad "tai priklauso nuo mūsų visų, nuo mūsų sąjūdžių, organizacijų, bendro elgesio ir taip toliau". Tiesa, tokių priemonių buvo griebiamasi praityje ir jis negalys kategoriškai teigti, kad dabar tai neįmanoma, bet jis tikisi ir mano, kad tai niekados nebus reikalinga.

Korespondentas mano, kad

■ Iš kitos pusės

Ar galima trumpai ir tiksliai atpasakoti senus įvykius? Suabejojau žvilgtelėjęs į KOMJAUNIMO TIESOS 1939-40 m.m. kroniką LIETUVA EUROPOS POLITIKOS SŪKURYJE. Pagal ją 1939 m. spalio 11d. Kaune štai kas įvyko:

"Vilniaus atgavimo proga, Karo Muziejaus sodelyje įvyko vyriausybės organizuotas mitingas. Jame kalbėjęs Karo muziejaus viršininkas gen. V. Nagevičius Vilniaus atgavimo nuopelnus priskyrė A. Smetonai. Po to demonstrantai patraukė prie prezidentūros, kurios balkone pasirodė A. Smetona. Sugiedojus Tautos himną, Justas Paleckis pasakė kalbą, kurioje padėkojo Tarybų Sąjungai už grąžintą Vilnių ir pasakė, jog į Vilnių negalima įžengti, kol vyriausybei vadovauja A. Smetona. Savo kalboje J. Paleckis iškėlė Liaudies vyriausybės sudarymo idėją. Prezidentas iš balkono pasišalino, o mitingas iširo."

Pats Paleckis savo knygoje DVEJUOSE PASAULIUOSE, išleistoje 1983 m, Vilniuje, tuos įvykius prisimena plačiau ir ... kitaip. Pas jį tos dienos rytą atėjusi Meškauskienė, jo ryšininkė su Kompartijos CK, tos grupės vardu pasiūlusi jam, Paleckiui, kaip Lietuvių Draugijos TSRS tautų kultūrai pažinti vicepirmininkui, per mikrofoną pakalbėti Karo Muziejaus sodelyje, pabrėžti Sovietų Sąjungos kilnumą ir paraginti demonstrantus nueiti prie Sovietų Sąjungos atstovybės pareikšti padėką, nes nacionalistiškai nusistatę Vilniui vaduoti sąjungos vadai to nepadarys. Pradėjęs Paleckiui galvoti ką galima būtų ta proga pasakyti, po Meškauskienės atėjus adv. L. Šmulskštys įkalbėjo Paleckį pirmiau nueiti į sovietų pasiuntinybę ir ten tos draugijos vardu, nes pirmininkas Krėvė-Mickevičius sirgo, padėkoti už Vilniaus grąžinimą. To paklauses Paleckis pavėlavo į Karo muziejaus sodelį. Ten pakalbėti, nors bandė, jau nebuvo laiko, nes minia formavosi į kolonas pasveikinti prezidentą. Paleckis kartu su minia patraukė į prezidentūrą. Tos sodelyje, eisenai einant pro duris virš kurių buvo balkonas, Paleckis sušukęs prezidentui: **"į laisvą Vilnių turi ateiti laisva Lietuva, o jūs turite pasitraukti"** ar panašiai, tiksliai jis neatsimena. Prezidentas pasitraukęs iš balkono, o Paleckis įteikė prie jo priėjusiam Kauno karo komendantui Bobeliui savo Lietuvos Laisvos Darbo respublikos kūrimo programą.

Jau šiais metais Chicagoje pasirodžiusiose mūsų užs. reik. min. politinio d-to direktoriaus Edvardo Turausko užrašuose LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS NETENKANT tie įvykiai atvaizduoti dar kitaip. Visų pirma mūsų džiaugsmą dėl Vilniaus grąžinimo drumstė sovietų reikalavimas įleisti jų kariuomenę. Nusivylimą kėlė ir palikimas lietuvių apgyventų teritorijų sovietų pusėje. 'Padėkų' reikalavo patys sovietai. Apie tai pranešdamas mūsų atstovas Natkevičius pareiškė savo pageidavimą, kad jos būtų "mesures" ir "dignes" (saikingos ir atkilios). Taip kilo ta demonstracija. Tu rauskas buvo jos metu prezidentūroje. Jis rašo:

"Demonstracija užtruko maždaug iki 14:40. Demonstracijos metu, prieš pat pabaigą, visuomenei žygiuojant pro prezidentūros sodelį ir balkoną, įvyko mažas incidentas, kurį sukėlė laikraštiniškas Paleckis ... atsivedęs apie 20 žmonių (kurių beveik 16-17 buvo jauni žydėliai ir 3-4 lietuviai priekakyje). Jis sustabdė ranka iš užpakalio žygiuojančias eiles ir trumpai pareiškė tokias mintis: - 1) režimas esąs išnaudojimo ir liaudies teisių paneigimo režimas, 2) tokia Lietuva su tokia vyriausybe neturinti teisės eiti į Vilnių ir 3) režimas turįs būti pakeistas liaudies teisių patikrinimo linkme. Užbaigęs savo trumpą kalbą, Paleckis su būreliu nužygiavo toliau. Užpakalyje to būrelio ėjo kažkokia senų moterų organizacija, kuri visiškai nereagavo į Paleckio kalbą."

Taip Turauskas, krik. dem. ir Smetonos politinis priešas, užrašė savo promemorijoje. Kai vėliau prezidentūros salione pulk. Bobelis perskaitė Paleckio reformų programą, Turauskas pareiškė, kad tai **"ne lietuvių kalba, bet aiškus svetimo"** ir tuos žodžius pats pabraukė. (vm)

Pabaltės gyventojai nėra vieningi dėl atsiskyrimo tuojau pat nuo Sovietų Sąjungos, tačiau nepriklausomybės troškimas vis auga. Kremliaus paskutiniai įspėjimai neatbaidė vadų, bet sukėlė baimės visuomenėje. Kad laimėjus laiko, tautinio sąjūdžio vadai sutarė balsavimą Aukščiausioje Taryboje, dėl Lietuvos pilietybės ne lietuviams ir lietuvių kalbos teisių, atidėti iki spalio mėnesio.

Vytautas Landsbergis įspė-

jo susilaikyti nuo kraštutinių pareiškimų ir rusų bei kitų tautybių įžeidinėjimų, kurie galėtų duoti preteksto panaudoti fizinę spaudą priemonėms.

Lietuvos komunistų partijos vadas nurodė, kad nors jis pritaria suverenės Lietuvos idėjai Sovietų Sąjungos ribose, tačiau jis sutinkąs su nacionalistais, kad Lietuva pati turi turėti teisę pasitraukti iš Sovietų Sąjungos.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPEREDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.

Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Amerikos Lietuvių Kongresas

Kai 1940 m. birželio 15 d. komunistai okupavo Lietuvą, čia Amerikoje veikė didokas skaičius lietuviškų organizacijų bei pavienių klubų. Jų veikla buvo labai įvairi. Organizuoto jungiančio vieneto neturėjo. Ištikus didžiai nelaimei – nepriklausomybės netekus, nebuvo kas galėtų visų lietuvių vardu kalbėti ar atstovauti. Organizacijų vadovujančiųjų tarpe kilo mintis jungtis į bendrą pagelbą Lietuvą gelbėti. Leonardo Šimučio, dr. Pijaus Grigaičio, Miko Vaidylos, adv. Antano Olio ir kitų iniciatyva buvo pradėta Amerikos Lietuvių Taryba.

Amerikos Lietuvių Taryba, gimusi labai sunkiu momentu, sugebėjo atlikti labai didelius ir reikšmingus Lietuvai darbus, išgavo Amerikos Vyriausybės Lietuvos okupacijos nepripažinimą. Rėmė tremtinius Vokietijoje, padėjo jiems atvykti į Ameriką ir čia pradėti naują gyvenimą. Steigiant Amerikos Lietuvių Tarybą niekas netikėjo, kad taip ilgai reikės veikti ir kovoti dėl Lietuvos laisvės ir Nepriklausomybės.

Amerikos Lietuvių Taryba, tęsdama gyvenimo įvykių paktuotą tradiciją, kas penkeri metai šaukia Amerikos Lietuvių Kongresus. Šiais metais bus jau XI Kongresas, kuris įvyks š.m. spalio 21–22 d. Los Angeles mieste. Pirmo-

sios dienos Kongresas ir jo posėdžiai bus laikomi Sheraton Town House, 2961 Wilshire Blvd., L.A., patalpose. Po posėdžių tame pačiame viešbutyje vakare ruošiamas BANKETAS, kurio metu bus pagerbti nusipelnę asmenys ir meninė dalis. Antrąją dieną šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje bus iškilmingos šv. Mišios. Po pamaldų parapijos salėje vyks antros dienos posėdžiai bei paskaita.

Į Amerikos Lietuvių XI Kongresą yra pakviesta Lietuvos diplomatinė tarnyba, dvasiškija, bendrinių organizacijų vadovai, visos lietuviškos organizacijos, draugijos, klubai, laikraščių redakcijos, lietuvių radio valandėlės ir visa lietuvių visuomenė. Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. inž. Gražvydas Lazauskas pasiuntė sveikinimus svarbesnėms Lietuvoje atsikursiom patriotinėms organizacijoms pranešdamas apie ruošiamą Amerikos Lietuvių XI Kongresą Los Angeles mieste spalio 21–22 d. ir kviesdamas savo sveikinimais ar atstovų dalyvavimu įsijungti į šį XI Kongresą.

Šiandien, kada pavergtoje Lietuvoje įvykiai duoda vilčių ir skatina mus jungtis į vieningą veiklą padėti Lietuvoje dirbantiems ir kovojantiems lietuviams, Amerikos Lietuvių XI Kongresas yra gera proga į tai rimtai pa-

Taip prancūzų žurnalas Le Point pavaizdavo Juodojo kaspino dienos demonstraciją Lietuvoje.

Vakarai nežada padėti Pabaltijui atgauti nepriklausomybę

Svetur daugumas mūsų esame stipriai užsikrėtę Lietuvoje tautiečių rodomu entuziazmu ir tenykščiais ėjimais ir viltimis. Ten gyvą optimizmą ir entuziazmą juk rodo tie apie pora milijonų pabaltie

žvelgti ir tinkamai reaguoti. Susirinkę Kongrese turėsime progos išgirsti mūsų bendrinių organizacijų vadų sanprotavimus, kaip geriau panaudoti išeivijos lietuviškas jėgas, efektingiau padėti Lietuvoje kovojantiems dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Kaip stipriau išvystyti savąją veiklą pasaulio valstybių vyriausybėse, kad jos tikrai padėtų Lietuvai. Kaip išgauti reikiamą pasaulio opinją Lietuvos nepriklausomybės klausime. Mūsų visų dalyvavimas ir aktyvus iškeltų klausimų nagrinėjimas ir sprendimo ieškojimas daug prisidės ir padės Kongresui tinkamas išvadas padaryti.

Antanas Mažeika

čių, kurie rankomis susikabinę protestavo rugpiūčio 23 d., jų neštų ten plakatų užrašai ir daug kas. Ne ką kitą juk rodytų ir britų "The Guardian" dienraščio žurnalisto J. Steele Vilniuje nugirstas lietuvių pasididžiavimas: "Berlyno siena iš plytų ir betono. Mūsų siena yra stipresnė. Kodėl? Nes ji yra nematoma".

Tačiau bet koks lietuvių aiškesnis pasisakymas jau dabar susilaukia Maskvos piktos reakcijos. Tuoj ima pulti "Pravda" ir net sovietinis komunistų centrinis komitetas, kaip rodo rugpjūčio 26 d. paskelbtasis tas stalinistinio stiliaus.

Lietuvių akys krypta į Jungtines Tautas, Ameriką ir kitus Vakarų kraštus. Bet tie Vakarų kraštai nežada jokios pagalbos ir net išpėja nelaukti jos. Taigi ką Lietuva pajėgs išsunkti iš Maskvos pati, tiek ir turės. Tokias išvadas galima darytis pasiskaičius Britanijos didžiosios spaudos.

Ryšium su ta pabaltiečių grandine ir ypač su Lietuvos Aukščiausiosios tarybos komisijos pasisakymu, kad Stalino–Hitlerio sutartis yra "tarptautinis nusikaltimas", britų "The Times" diplomatinis korespondentas Andrew McEwen darosi išvadą, kad Pabaltijys kreipiasi į laisvąjį pasaulį pagalbos. Jis taip suprato Lietuvos Aukščiausiosios tarybos tokią sutarties pasmerkimo sakinį: "Panaikinti pasėkas yra ne vien tik TSR vidaus reikalas, bet ir Europos ir visos pasaulio vyriausybių bendruomenės". Tačiau, sako, pasaulis atsargiai ir išpėdamas reaguoja į

tokį kreipimąsi. Štai Tarptautinio strateginių studijų instituto direktorius François Heisbourg sakąs, jog Vakarai pripažįsta, kad tie Stalino–Hitlerio protokolai ir Pabaltijos užgrobimas yra neteisėti, bet nenori sukelti didesnių neramumų. "Ko mes tikrai nenorime, tai sužadinti Pabaltijos respublikų lūkesčius. Tada tai reikštų tam tikrą Vakarų pagalbą, kuri neatteis", sakė jis.

Kitas atsakingas specialistas, Karališkame tarptautinių reikalų institute dirbąs sovietologas dr. Gerald Segal, sakė: "Moraliskai būtų noro, kad jos (Pabaltijos respublikos) turėtų tiek nepriklausomybės, kiek mes jos turime, bet norėtume, kad jos pasiektų tai nesujaukdamos visa ko".

Britanijos užsienio reikalų ministerija taip pat linki pasisekimo, bet nenori maišytis, kad nepakenktų. Nenori kaip nors maišytis ir didinti įtampos ir JAV Valstybės departamentas.

Visišką abejingumą rodo vedamajame "The Guardian" ir paremia jį argumentais. Net ir tada, kai Vakarai buvo labai antisovietiskai nusiteikę, niekas nekėlęs klausimo, kad reikia keisti valstybių sienas. Už Pabaltijos nepriklausomybę pasisakantieji, girdi, gali ginčyti dabartinį status quo, kad nėra pagrindo ir toliau laikyti neteisėtą padėtį, Maskvos vykdomą ūkinį apšalimą ir politinę priespaudą. Tačiau ir kitos respublikos turinčios tą patį, kai kurios jų jau smarkiai ir surusintos.

(Nukelta į 4 psl.)

MAILGRAM SERVICE CENTER
MIDDLETOWN, VA, 22645
30AM

Western Union Mailgram

FRB TDBN UG PALOS PARK IL 75/63 08-30 1044A EST
INT RIMANTOS MATULIS
KALINAUSKO G. 8-3 LITHUANIA T. S. R.
VILNIUS 232009 (LITHUANIA)

GAVES ORGANIZACINIO KOMITETO KVIETIMA DALYVAUTI TAUTINEJE KONFERENCIJOJE, BANDZIAU SKAMBINTI NURODYTU NUMERIU, BET NEPAVYKO SUSISIEKTI, NEGALEDAMAS ATVYKTI, AMERIKOS LIETUVIU TAUTINES SAJUNGOS IR SAVO VARDU NUOSIRDZIAI SVEIKINU KONFERENCIJOS DALYVIUS, DŽIAUGIUOSI JUSU RYZTU IR PASTANGOMIS, SIEKiant LIETUVAI LAISVES IR NEPRIKLAUSOMYBES, LINKIU JUMS DARBINGOS IR VIENINGOS KONFERENCIJOS, JUSU,

DR LEONAS KRIAUCELIUNAS
AMERIKOS LIETUVIU TAUTINES SAJUNGOS PIRMININKAS

ALT S-gos valdyba, atsiliepdama į Lietuvos tautininkų kvietimą dalyvauti tautinėje konferencijoje, nu-siuntė šio turinio telegramą.

■ Iaiškai Dirvai

Dar apie Vincą Krėvę ir pasiuntinybes

S.A. Bačbio priekaištas (Dirva 31 nr), jog klaidinu visuomenę, nenurodydamas V. Krėvės vaidmens jam tapus ministerio pirmininko pavaduotoju ir užsienio reikalų ministru, yra nevykusiai nuvingiuotas diplomatinis ėjimas. Edvardas Turauskas atsiminimų knygoje palietė tik vieną tariamą Krėvės veiksmą, be jokio pagrindo įtardamas, jog Krėvė būsiąs įsakęs Berlyne ir Paryžiuje Lietuvos pasiuntinybes perduoti (neparašyta kam – K.J.). Taip tad ir mano (Dirva 27 nr.) tebuvo atsiliepta į tą vieną E.T. prasimanymą, kurį ir šmeižtu pavadinau. Nelietė Turauskas kitos Krėvės veiklos, nebuvo reikalo ir man apie ją rašyti.

Knygos autorius yra asmuo. Aš E.T. asmens neliečiau ir jo neniekinau, bet jo raštas, jo knyga ne tik smarkiai subjektyvumu kvepia, bet yra tik spaudai duotas juodraštis. Pavyzdėlis sub-

Gotlando sala...

(Atkelta iš 1 psl.)

Vakarų Europos valstybės vienijasi į Europos bendriją, sąmoningai siaurindamos savo suverenitetą. Bet kad būtų galima atsakyti suvereniteto dalies, reikia jį pirma įsigyti...

Kita vertus, ateities Lietuva negalės egzistuoti beorėje erdvėje, be tradicinių ryšių su kaimynais Rytuose, be naujai užmezgamų kontaktų su Vakarais."

Žodžiu, Paleckis nurodo, kad net pagal dabartinę konstituciją, jis niekuo nenusikalto. Visasąjunginės kompartijos CK, kaip žinome iš pe-reito numerio, žiūri kitaip. Tačiau reakcija į tą centro 'su drausminimą' visoje Pabaltėje buvo vieninga: mes teisūs, Maskva klysta! Jei Maskva nesigriebs jėgos, taip ir liks, nes atėjo teisybės sakymo metas.

Užsieniuose į tai žiūrima su baime. Paprastai gerai informuotas londoniškis THE ECONOMIST pataria nesi-skubinti ir su visai teisėtais reikalavimais. Girdi:

"Tol kol vyksta Gorbačiovo reformos, nacionalistai daugiau laimi prisitaikindami joms, o ne pasipriešinimu. Pirmas tikslas turi būti ūkio atstatymas. Atsisitėjusios ant kojų respublikos bus daugiau pasiruošusios nepriklausomybei. Ir kas žino, gal tada ir Rusija išžiūrės sau naudą paleisdama pavergtas tautas."

Tai gal ir logiška, bet kas daryti, jei centras nieko nedaro?

V.M.

jektyvumo: E.T. ne kartą pasisako prieš Krėvę ir Galvanauską, kad įeidami į Paleckio vyriausybę daug ką suklaidinę. Taip, bet ar gen. Raštikis savo elgesiu nieko nesuklaidino, kad tik vertas E.T. užtarimo nesutarimuose su prez. Smetona?

S.A. Bačkis prasimano ir meta man priekaištą, jog aš teigiąs, "kokie tie diplomatai buvo naivūs"... Priešingai, žodis naivus yra keletą kartų Turausko pavartotas, pabrėžiant Škirpos naivumą. Mini E.T., jog buvę ir daugiau diplomatų, kuri laiką tikėjusių Vokietijos karo laimėjimu ir tuo išganytu Lietuvai. Ir ne mano prasimanyta, bet E.T. parašyta, jog Šaulys net į diplomatų pasitarimą neatvykęs ir pasiaiškinęs, kad vienas pats negalįs atsilaukyti prieš mūsų diplomatų tarpe išsivyravusią provokišką nuotaiką. O tokią nuotaiką Turauskas ir vadina naivumu.

Lyg garbės himnas skamba S.A. Bačbio žodžiai, jog istorija patvirtins, kad Lietuvos diplomatai nebuvo naivūs, kad didžiosios Vakarų valstybės nepripažįsta okupacijos...

Deja, diplomatai žmonės, kaip Krėvė ir Galvanauskas, tad ne visi jų geri norai į gera išėjo. Nereikia laukti ateities kol bus išspausdinta diplomatijos istorija. Ir dabar yra žinoma, jog ne visi diplomatai susigaudė, kas Lietuvoje darėsi raudonajai armijai įžgyjavus. Ne visi diplomatai svingingai sutiko iš okupanto nagų pasprukusį prez. Smetoną. O kad Amerika nepripažįsta okupacijos, tai ne diplomatų, bet Amerikos lietuvių organizacijų nuopelnas. Be kitos li-

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS PAREIŠKIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga atmeta Vytauto Skuodžio nepagrįstus išpuolius prieš Vliką ir Vliko pirmininką dr. K. Bobelį, atspausdintus "Tėviškės Žiburiuose" š.m. 15 d. straipsnyje "Dvi detalės, vertos rimtesnių diskusijų".

Tautinė sąjunga per Tautinį Sąjūdį atstovaujama Vlike, jį sudarančių grupių tarpe.

Tautininkai pasiūlė ir rėmė dr. K. Bobelio kandidatūrą į Vliko valdybos pirmininkus.

Tautinės sąjungos pirmininkas yra Vliko valdybos narys.

Tautinė sąjunga labai apgailestauja, kad minėtas Vytauto Skuodžio straipsnis buvo perspausdintas "Dirvoje", tautinės minties laikraštyje, š.m. rugpjūčio 24 d.

Nepateisinamas yra talkininkavimas Lietuvos okupantui ir jo tarnams, kurie šmeižia Vliko veiklą jau 45 metai.

Nejaugi ir Vytautas Skuodis nori jiems talkinti?

Dr. Leonas Kriaučeliūnas
Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
pirmininkas

teratūros šia tema, labai nau-dinga 1971 m. išspausdinta Leonardo Šimučio parašyta knyga – Amerikos Lietuvių Taryba.

Rašydamas apie E. Turausko atsiminimus, citavau iš Alberto Geručio knygos aprašymą, jog vokiečių okupacinė valdžia spaudė prancūzus, kad pasiuntinybė būtų perduota sovietams. K. Škirpa ne kartą yra aprašinėjęs, kaip Sovietų ambasada Berlyne net gangsteriškais priemonėmis mėgino užgrobti Lietuvos pasiuntinybę. Tik vokiečių priverstas Škirpa pasiuntinybės rūmų raktus ne sovietams, bet vokiečių įstai-gai atidavęs. Škirpa nevengė pasipriešinimų ir protestų Paleckio vyriausybei, kurioje ministru buvo ir Krėvė, bet jis nėra metęs tokio kaltinimo ar įtarimo, kaip kad padarė Krėvei E. Turauskas.

Surašė S.A. Bačkis eilę įstatymų, ar šiaip V. Krėvės parašytų raštų, bet tame sąrašė nėra tokio, kuriuo Krėvė būtų įsakęs Škirpai ir Klimui pasiuntinybes likviduoti. Ir toks S.A. Bačbio sudarytas sąrašas yra ne kam kitam, kaip savo partijos kolegą ginant, dėmesį nukreipti nuo pagrindinės temos – E.T. prasimanymo.

Ėmėsis ginti neapginamą E.T. prasimanymą, S.A. Bačkis slystelėjo ir patvirtino, jog ne Krėvės įsakymu, bet prancūzų prefektūros palie-pimu pasiuntinybės raktus nunešęs į policijos įstaigą.

V. Krėvės vaidmuo pasiuntinybes naikinant neįrodytas.

Kazys Januta

VAKARAI NEŽADA...

(Atkelta iš 3 psl.)

"Sunku pramatyti", rašoma vedamajame, "kaip Jungtinės Tautos galėtų reaguoti į Lietuvos Aukščiausiosios tarybos komisijos reikalavimą padėti panaikinti nacių-so vietų sutarties pasekmes". Arba kaip sovietinė vadovybė gali priimti estų rinkiminį įstatymą, kuris varžo dalies rusų mažumos balsavimo teisę.

"Susirūpinimą kelia ner-vingi sovietiniai balsai prieš "nacionalistinį" ekstremizmą", – tęsiama toliau vedamajame. "Nepriklausomybė gal būtų padeda telkti žmones, bet realus tikslas turėtų būti esminis politinės valdžios perdavimas ir tikros ekonominės reformos, teiki-ant naujų investavimų ir besirūpinant naujomis rinko-mis".

Žodžiu, pasikliaukite vien Maskvos malone, jeigu ji ką duos, numatydamas, kad kurios nors laisvės respublikoms gali būti naudingos su-smukusio ūkio atkūtimui. (k.p.)

VIENYBĖJE MŪSŲ
JĖGA!

MIELI PASAULIO LIETUVIAI!

Savarankiška Lietuvos savigynos imtynių federacija norėtų užmegzti sportinius ryšius su tautiečiais, besidominčiais imtynių sportu: savigynos (SAMBO), klasikinėmis (greco-roman), laisvosiomis (fre-style), dziudo, karatė, kendo, aikido, taekvondo, ušu, sumo, konfu ir kt. imtynėmis.

Federacijos tikslas — suburti visus pasaulio lietuvius — imtynių sporto gerbėjus, entuziastus, veteranus, sportininkus ir organizatorius.

Prezidentas P. Eigminas

Mūsų adresas:

LITHUANIA, 232734 Vilnius, Universiteto 3.
tel. 613164

P.S. Laukiamė Jūsų atsiliepiant.

Train for careers in

•AIRLINES

•CRUISE LINES

•TRAVEL AGENCIES

HOME STUDY/RES. TRAINING

•FINANCIAL AID AVAIL.

•JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

A.C.T. TRAVEL SCHOOL

Natl. Hdqtrs, 4699 N. Fed. Hwy.

Pompano Bch, FL

\$60.00 PER HUNDRED
re-mailing letters from home!
Details, send self-addressed,
stamped envelope.
Associates, Box 309-T,
Colonia, NJ 07067

(31-36)

PLASTIC MOLDERS

Set-up injection molding machines, do insert changes, operate machines, assist with repairs at a small company in Bedford where people make a difference.
216-232-4100

(33-34)

WANTED
EXPERIENCED MACHINISTS
CNC DESIRABLE
ALSO
GRINDERS

Experienced surface grinders on large machine & close tolerance. Permanent positions & overtime.

ABLE GRINDING &

MACHINING CO.

601 Crosby NW

Grand Rapids, MI 49504

616 - 235 - 3322

(33-37)

AUTO REPAIR

GT Radiator has the following positions avail. Benefits incl. vac pay, HMO insurance, pension & uniforms.

AUTO MECHANIC

State inspection lic. & own tools preferred.

RADIATOR

REPAIR TECHNICIAN
Learn to repair car & truck radiators.

Willing to train right person for either position.

GT RADIATOR REPAIRS

(215) 628-3729

WANTED EXPERIENCED
TIG & MIG WELDERS

&
ALUMINUM WELDERS

For 1st & 2nd Shift
Steady work for qualified help salary commensurate with experience. Benefits after 90 days.

MAJESTIC METAL FABRICATING

138 N. Groesbeck St.

Mount Clemens, MI 48043

(28-37)

Plastics

MOLDERS

Progressive, rapidly expanding container company is seeking candidates for the position of Injection Molder. The ideal candidate will have experience in all facets of mold assembly and disassembly. Previous experience working with Windsor, Van Dorn and Husky machines a definite plus. We offer a competitive salary and excellent benefit package. To be considered, please send resume to: CARDINAL PACKAGING INC., 1275 Ethan Avenue, Streetsboro, Ohio 44241. Attn: Jim Buza.

Train to be a Professional

•SECRETARY

•EXECUTIVE SEC.

•WORD PROCESSOR

HOME STUDY/RES. TRAINING

•FINANCIAL AID AVAIL.

•JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

THE HART SCHOOL

a Div. of A.C.T. Corp.

Natl. Hdqtrs, 4699 N. Fed. Hwy.

Pompano Bch, FL

KŪRYBA IR MOKSLAS

LIETUVĄ GARSINANT

Lietuvos pianistai tarptautinėse piano varžybose

Vytautas Matulionis

1989 m. rugpiūčio 12–20 dienomis, Clevelando Muzikos Institute, Kulas salėje, įvyko aštuntosios Tarptautinės Robert Casadesus Piano Varžybos. Rengiamos kas antri metai, jos sutraukia išskirtinai gabius pianistus iš viso pasaulio. Šiais metais jos buvo ypatingai svarbios lietuviams, nes jose Lietuvą atstovavo net du pianistai: Eglė Janulevičiūtė ir Jurgis Karnavičius.

Varžybos įsteigtos 1975 metais pagerbiant 1972 m. mirusį garsų prancūzų kompozitorių-pianistą Robert Casadesus, kartu prisimenant tais pačiais metais automobilio nelaimėje žuvusį jo sūnų Jean, taip pat puikų pianistą. 1981 metais šios varžybos (Robert Casadesus International Piano Competition) buvo priimtos nariu į Fédération Mondiale des Concours Internationaux de Musique (Pasaulinė Tarptautinių Muzikos Varžybų Federacija) į kurią patekti labai sunku. Tapdamos šios federacijos nariu, Robert Casadesus varžybos kartu tapo vienomis pačių svarbiausių muzikos varžybų pasaulyje, su labai griežta kandidatų atranka.

Šių varžybų svarbą liudija ir tai, kad varžybų rengėjai gavo virš 750 laiškų iš 93 pianistų iš 25 kraštų. Daugiausia laiškų buvo gauta iš JAV (įskaitant ir čia studijuojan-

čius svetimšalius). Antra laikų gausumu buvo Italija, trečia Prancūzija. Kandidatai turėjo pateikti savo iškambintos muzikos juostas, daug asmens žinių, rekomendacinius laiškus, skambintų koncertų programas, jų apžvalgas ir t.t. Atranką darė specialus komitetas vadovaujamas teisėjų komisijos pirmininko, pasaulinio garso pianisto Grant Johannesen.

Iš prašymus padavusių 93-jų, buvo priimti tik 46, o varžybų pradiniam rate skambino tik 34 (iš aštuoniolikos kraštų) kitiems dėl įvairių priežasčių nedalyvavus. Varžovų amžius įvairavo tarp 18 ir 32 metų.

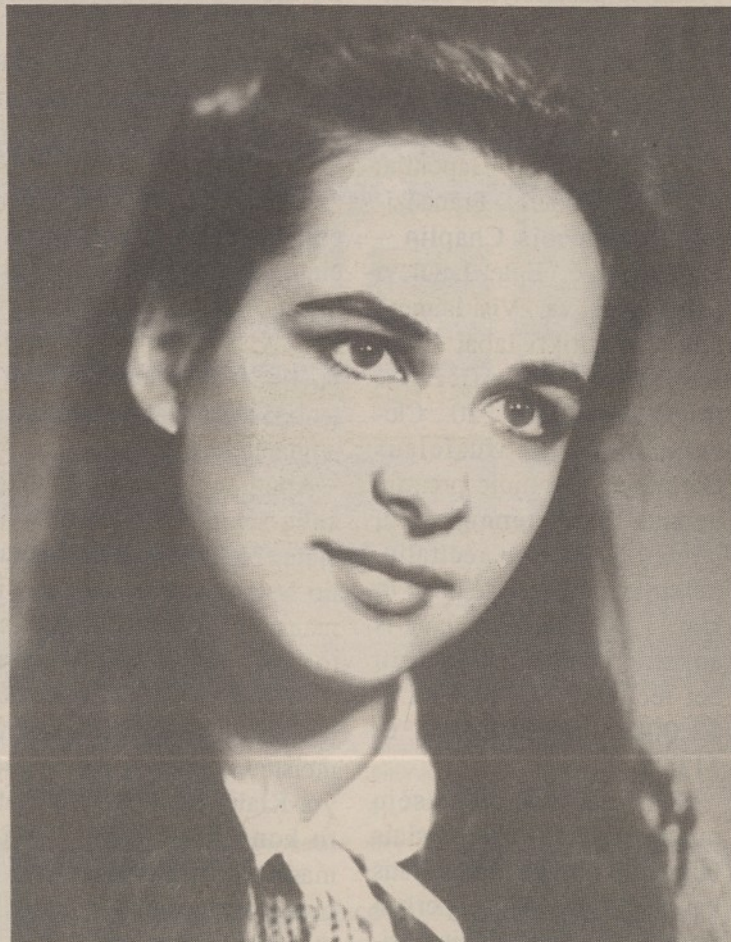
Pirmajame varžybų rate (preliminary rounds) rugpiūčio 12-15, scenoje rikiavosi aštuoniolika vėliavų, antrame (semi-final rounds), rugpiūčio 16-17, dvylika, o trečiajame, baiginiame rate (final rounds), rugpiūčio 18-19, šešios vėliavos pagerbiant tuose varžybų ratuose skambinusiu atstovaujamus kraštus. Buvo tikrai džiugu matyti Lietuvos trispalvę visuose trijuose ratuose. Žodis "Lithuania" buvo dažnai girdimas klausytojų tarpe kartu su gražiais pagyrimais lietuvių linkme.

Teisėjų komisija susidėjo iš dešimties narių ir jau minėto pirmininko Grant Johannesen. Pirmą kartą šių varžy-

bų istorijoje, priešingai nusi-stovėjusiai tradicijai, teisėjams vadovavo pianistas. Anksčiau teisėjų komisijoms vadovavo ne pianistai, dažnai kompozitoriai. Pagal atstovaujamus kraštus teisėjai pasiskirstė taip: Prancūzija – 4 (įskaitant Robert Casadesus našlę Gaby Casadesus), Amerika – 2, Anglija – 1, Austrija – 1, Italija – 1, Japonija – 1. Lietuviams malonus netikėtumas buvo Angliją atstovaujanti lietuvių-rusų kilmės teisėja Sulamita Aro-novsky (Žiūraitienė), laisvai kalbanti lietuviškai. Maskvos konservatorijos auklėtinė, ji 1971 metais emigravo į Angliją, įsteigė Tarptautines Londono/Piano Varžybas ir joms pati vadovauja. Ši Royal Northern College of Music profesorė, tarptautinių varžybų teisėja, nepagailėjo šiltų žodžių nei lietuviams pianistams nei gana gausiai atsilankiusiems lietuviams klausytojams.

Pianistai galėjo pasirinkti iš keturių firmų pianų: Baldwin, Boesendorfer, Steinway ir Yamaha. Įdomu, kad niekas nepasinaudojo Boesendorfer pianu, matyt prisibijodami šio piano trimis ar septyniais klavišais platesnės klaviatūros (pridėtinių klavišų skaičius priklauso nuo instrumento ilgumo – devynių pėdų ir devynių pėdų šešių inčų). Atrodo, varžybų dalyviai šia svarbia proga nenorėjo pasikliauti nežinomų ypatybių pianu...

Pirmajame rate (30 min), iš sudaryto sąrašo, pianistai privalėjo pasirinkti dvi Scarlatti sonatas, du etudus (Chopin, Debussy, ar Liszt) ir vieną savo paties nuožiūra, neilgesnį kaip 15 min., skirtingo kompozitoriaus nuo anksčiau išvardintų. Eglė Janulevičiūtė šiame rate atliko šiuos kūrinius (skambinta tvarka): Sonata in C Major, Op. 135, no. 38 (Prokofiev), Sonata in F Major, K. 82 ir Sonta in B Major, K. 261 (Scarlatti), Etude in C Major, Op. 10, no. 1 (Chopin) ir Paganini Etude No. 6 in A Minor (Liszt). Varžybose pianistė skambino tik Steinway pianu. Jurgio Karnavičiaus skambinti kūriniai buvo: Sonata, Op. 1, (Berg) Sonata in A flat Major, K. 127 ir Sonata in B Major, K. 261 (Scarlatti), Etude, Op. 25, no 5. (Chopin) ir Transcendental Etude No. 10 in F Minor (Liszt). Šiame ra-

Pianistė Eglė Janulevičiūtė, Klaipėdos muzikinio teatro koncertmeisterė, taip pat seka tėvėlių pėdomis. Kauno muzikiniame teatre jos tėvas yra solistas, o motina koncertmeisterė. Eglė sako: "Amerika – nuostabi šalis, tačiau Lietuvos į ją nemainyčiau".

te Karnavičius naudojo Yamaha pianą. Iš pirmame rate skambinusiu 34-ių, į antrąjį ratą pateko dvylika, jų tarpe ABU lietuviai!

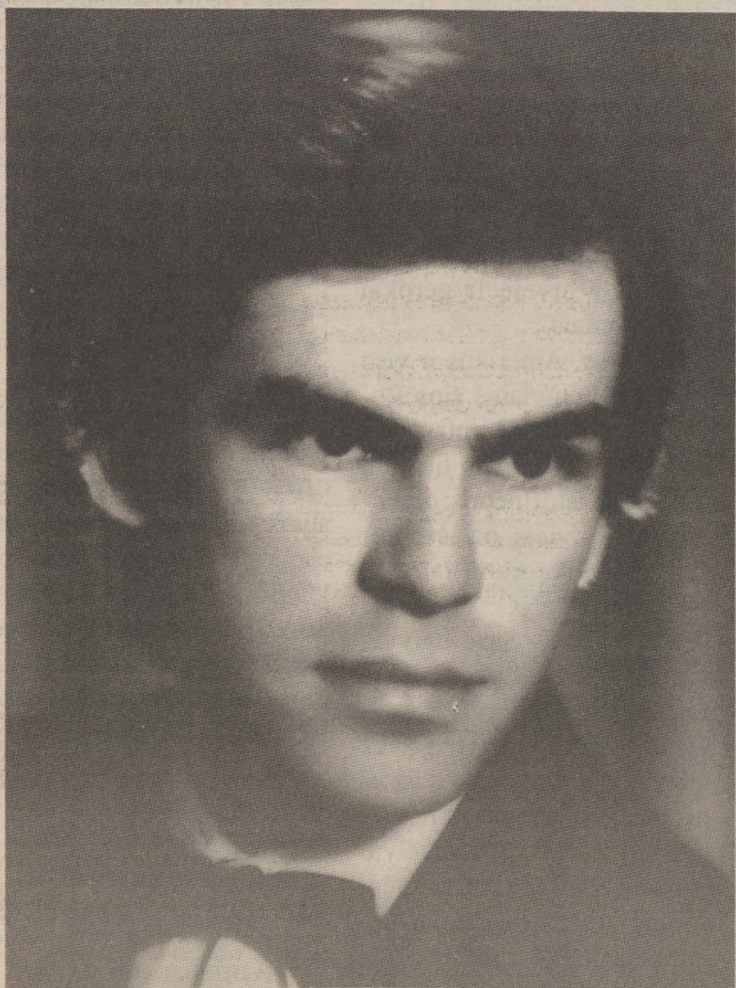
Antrajame rate (45 min.) varžovai turėjo tokį pasirinkimą: 1. Viena Haydn, Mozart ar Beethoven sonata (su nurodytomis išimtimis), 2. bet kuris Faure nokturnas, 3. vienas iš sekančių Chopin kūrinių: Fantaisie, Op. 49 arba Polonaise-Fantaisie, Op. 61, arba viena iš keturių baladžių, arba barcarolle, 4. Impromptu, Op. 67, No. 4. "A la Memoire de Dinu Lipatti" (Robert Casadesus). Paskutinis kūrinys buvo privalomas visiems šio rato varžovams. Šį ratą Eglė Janulevičiūtė pradėjo Beethoveno Sonata in F Minor, Op. 57. Po to sekė Nocturne No. 1., Op. 33 (Faure), Impromptu Op. 67, no. 4 (Casadesus) ir Ballade in A flat Major, Op. 47, no. 3 (Chopin). Jurgis Karnavičius, šiame rate naudodamas Steinway pianą, atliko Sonata in A Major, Op. 101 (Beethoven), Nocturne No. 1 in E flat Major, Op. 33 (Faure), Impromptu, Op. 67, no. 4 (Casadesus) ir Scherzo in E Major, Op. 34 (Chopin). Dvi dienas trukusiame antrajame rate dvylika pianistų atstovavo aštuoniems kraštams: JAV – 3, Lietuva – 2, Prancūzija – 2, Italija – 1, Japonija – 1, Taiwanas – 1, Sovietų Sąjunga – 1, Vakarų Vokietija – 1. Iš antrojo rato į baigminį ratą pateko šeši pianistai. Jų tarpe (visų lietuvių dideliu džiaugsmui, o kai kurių ir nemažam nustebimui) buvo ir Eglė Janulevičiūtė.

Baigminis varžybų ratas

taip pat truko dvi dienas. Šį kartą scenoje stovėjo tik šešios vėliavos, o pagal atstovaujamus kraštus buvo toks pasiskirstymas: Japonija – 1, JAV – 1, Lietuva – 1, Prancūzija – 2, Sovietų Sąjunga – 1. Baigminis ratas susidėjo iš dviejų dalių: I. Final solo rounds (vienos valandos piano solo pasirodymas), II. Concerto finals (piano koncertas su specialiu Varžybų Orkestru diriguojant Louis Lane). Pirmoje dalyje pianistai turėjo pasirinkimą iš: 1. Brahms, Franck, Schubert ir Schumanno kūrinių ir 2. Iš plataus dvidešimto amžiaus kompozitorių (23) sąrašo – nuo Albeniz iki Stravinsky. Janulevičiūtė "final solo rounds" daliai pasirinko Prelude, Chorale and Fugue (Franck) ir Suite pour le Piano (Debussy). Antrajai baigminio rato daliai (concerto finals), su orkestru, pianistai galėjo pasirinkti tarp dviejų Mozarto piano koncertų (B-flat Major, K. 456 ir A Major, K. 488) ir dviejų Beethoven koncertų (No. 1 in C Major, Op. 15 ir No. 2 in B-flat Major Op. 19). Eglė Janulevičiūtė pasirinko Beethoven koncertą No. 1 (tą patį koncertą pasirinko Amerikos ir Sovietų Sąjungos pianistai, tad buvo labai įdomu palyginti).

Po maždaug valandą trukusių teisėjų svarstybių, laimėtojai buvo paskelbti teisėjų komisijos pirmininko Grant Johannesen, Clevelando Muzikos Instituto Kulas salėje, po paskutinio koncerto su orkestru, VIII. 19, apie 11:00 v.v.

(Nukelta į 6 psl.)

Pianistas Jurgis Karnavičius, tęsiąs muzikų šeimos tradiciją – tėvas Lietuvos konservatorijos profesorius, pianistas, o senelis – kompozitorius, operų "Grażina" ir "Radvila Perkūnas" autorius.

Lietuvą garsinant

(Atkelta iš 5 psl.)

Premijos paskirstytos sekančiai: 1. Sergei Babajan (armėnų kilmės) – Sovietų Sąjunga, 2. Nicholas Angelich (kroatų kilmės) – JAV., 3. Megumi Kaneko – Japonija, 4. Pascal Godart – Prancūzija, 5. Francois Chaplin – Prancūzija, 6. Eglė Janulevičiūtė – Lietuva. Visi laimėtojai buvo sutikti labai šiltai. Varžybos buvo oficialiai baigtos 1989. VIII. 20., Clevelando Meno Muziejaus Gartner Auditorijoje premijų įteikimu ir trijų pirmųjų vietų laimėtojų trumpu rečitaliu. Įteiktų premijų vertė buvo tokia: 1. \$10,000 (su daug iš anksto numatytų koncertų bei rečitalių), 2. \$4,000. 3. \$2,000. 5. \$1,500. 6. \$1,000.

Nesiginčijant su teisėjų nuosprendžiais nulėmusiais laimėtojų atranką demokratiškai slaptu balsavimu, peršasi įkirus klausimas: Kaip pasirodė šiose varžybose jaunieji lietuviai? Atsakymas tegali būti vienas: labai, labai gerai. Ir savo malonijomis asmenybėmis ir puikiai išvystytu talentu šiose tarptautinėse varžybose jie gražiai atstovavo ne tik Lietuvai bet ir viso pasaulio lietuviams. Jei jie ir nebūtų pakilę virš pradinio rato, pats faktas kad jie buvo priimti į šias varžybas byloja apie jų didelius sugebėjimus. Nuoširdžiu sceniniu elgesiu ir gražia išvaizda abu lietuviai buvo pasigėrėtini. Jei Eglė Janulevičiūtė antrajame varžybų rate, dėvėdama tamsų rūbą, atrodė per daug "rimta", tai paskutiniame rate ji žiūrovus labai maloniai nustebino (jai išėjus į sceną jie net

aiktelėjo!) savo rožine, klasiškų klosčių vakarine suknele – taip puikiai ji atrodė. Aukšta, liekna, savo švelniu judesiu ir drovia šypsena ji priminė atgijusią graikų statulą. Sceninio apipavidalinimo atžvilgiu ji šia kryptimi turėtų eiti ir toliau. Jurgis Karnavičius, varžybų salių senas vilkas, ne tik dėkingai apžvelgėdavo visą plojančią auditoriją, bet ir elegantiškai nusielenkdavo. Visa tai darė labai teigiamą įspūdį.

Abu pianistai kilę iš muzikalių šeimų. Eglė Janulevičiūtė (25 m.) – Kauno Naujallio Muzikos Mokyklos ir Vilniaus Valstybinės Konservatorijos auklėtinė – matomai talentą muzikai yra paveldėjusi iš solisto tėvo ir koncertmeisterės motinos. Ji ir pati yra Klaipėdos operos ir teatro koncertmeisterė. Tokio masto varžybose ji dalyvavo pirmą kartą, tad jos laimėjimas yra ypač svarus. Jurgis Karnavičius (32 m.) yra taip pat išaukęs muzikos talentų paunksmėje: jis kompozitoriaus Jurgio Karnavičiaus vaikaitis, baigęs Vilniaus Valstybinę Konservatoriją (mokėsis pas tėvą) ir tobulinęs Maskvoje pas profesorį Naumovą. Tokios apimtys varžybose jis jau nebe pirmą kartą.

Abu pianistai taip pat yra gilių lyriškų jausmų menininkai. Lyrizmas (ne tranki dramatinė įtampa ar veržlus virtuoziškumas virtuoziškumo dėliai) vyrauja kiekviename jų skambiname kūrinį. Nors neabejotinai būtino virtuoziškumo nei vienam nei kitam netrūksta, pas Karnavičių dramatiško polėkio ir įvairuojančio spalvingumo yra truputi

daugiau. Jei Karnavičiaus skambinimas yra elegantiškai nugalėtos, spindinčios technikos išvada, kiekvienai gaidai nuskambant tyrai, tiksliai, švariai – be "nučiuožimų" –, tai Janulevičiūtės skambinimas tiesiog regimai liejasi iš jos pirštų galų – taip ji muzikoje pasineria, taip ją išgyvena. Šie savitumai buvo labai ryškūs jų abiejų skambintoje Scarlatti Sonataje B Major, K. 261. Aplamai, Karnavičius parodė daugiau pasitikėjimo savimi, galbūt išplaukiančio iš jo platesnio muzikinių varžybų patyrimo. Pirmuose dviejuose varžybų ratuose Janulevičiūtė kartais atrodė kiek pavargusi, gerokai įtempta. Tas galėjo turėti lemtingos įtakos jos skambinimui (ypač antrajame rate), nors ji yra nenuginčijamai puikaus talento pianistė tiek savo jausmo dovana, tiek protingu paklusnumu kompozitoriaus norams. Antrajame varžybų rate Janulevičiūtei geriausiai pavyko žavus Faure Nocturne No. 1. Op. 33. bet taip pat gražiai skambėjo Šopenas, Beethovenas ir Casadesus. Karnavičius šiame rate buvo puikus Beethoveno sonatų ir Casadesus impromptu, kuris nuskambėjo netikėtai spalvingais niuansais.

Baigminiame rate Janulevičiūtės skambinimas Franck Prelude, Chorale and Fugue buvo užburiantis savo nežemiškumu. Tad tuo labiau gaila, kad Debussy Suite pour le Piano nebuvo daugiau impresionistiškai išryškinta, bet per daug panašėjo į Francką. Beethoveno piano koncerte No. 1 (skambintame su specialiai sudarytu Varžybų Orkestru diriguojant Louis Lane) Janulevičiūtė buvo pati

'DEMOKRATIJĄ IR NEPRIKLAUSOMYBĘ'

Mūsų išeivijos spaudoje buvo skelbta apie šiais metais Paryžiuje įkurtą centrą tautiniams–demokratiniais judėjimams Sovietų imperijoje remti ir to centro, pavadinto "Demokratija ir Nepriklausomybė", veiklą. Neseniai ši organizacija, vienos savo rezolucijos pagrindu paruošė raštą, kuriuo prašoma, kad JAV ir Prancūzijos prezidentai, Didžiosios Britanijos Premierė, Jungtinių Tautų generalinis sekretorius, Europos parlamentas ir Europos nusiginklavimo ir bendradarbiavimo konferencija įtaigotų TSRS ir abiejų Vokietijų vyriausybes, kad jos atšauktų slaptuosius Molotovo–Ribentropo protokolus ir juos viešai pasmerktų. Raštas kiekvienam adresatui išsiųstas atskirai. Ši rezolucija, drauge su kitomis, buvo išplatinta ir įvairiose valdžios įstaigose, politinėse organizacijose ir perduota spaudos atstovams. Aukščiau minėto rašto tekstas buvo paskelbtas ir mūsų lietuviškoje spaudoje.

Eiliniame JAV Senato posėdyje š.m. birželio 23 d., senatorius Jene Helms reika-

lyriškiausia ir santūriausia iš visų trijų ši koncertą pasirinkusių. Varžybų orkestras greit ir tiksliai prisitaikė prie jos pasirinkto skambinimo stiliaus. Šiame koncerte kaip tik ir trūko tos sielos nerimasties ugnies kuri šio kompozitoriaus kūrinius padaro tokiomis "žmogiškais".

Šios pastabos nieku būdu nemažina abiejų menininkų įdėtų milžiniškų pastangų bei jų išskirtinių atsiekimų šiose varžybose – kaip asmenų ir kaip lietuvių. Nors pirmųjų vietų jie ir nelaimėjo, jie gerokai paūgėjo kaip pianistai, o kartu su jais aukščiau pakėlė galvas ir visi lietuviai. Jie pasirodė savo talentu pilnai priaugę tokioms tarptautinėms varžyboms: jie buvo ne tik "lygiais tarp lygių", bet daugelyje atvejų ir gerokai pranašesniais.

Lietuvos, Amerikos ir viso pasaulio lietuviams šios Robert Casadesus Tarptautinės Piano Varžybos tapo lietuvių muzikoje istorinėmis dienomis dėka dviejų pasižventusių menininkų kurių talentas NUSKAMBĖJO VISAME PASAULYJE. Savo dalyvavimu šiose varžybose Eglė Janulevičiūtė ir Jurgis Karnavičius užpildė dar vieną reikšmingą lietuvių muzikos istorijos puslapį. Esame tikri, kad juos girdėsime dar daugelyje panašių varžybų. Gėrimės, džiaugiamės, didžiuojamės, sveikiname, dėkojame ir linkime sėkmingos ateities tobulybės besiekiant.

Vytautas Matulionis

lavo, kad JAV vyriausybė sušilaikytų nuo ekonominės paramos Sovietų Sąjungai ir nesuteiktų prekybos lengvatų jai tol, kol toje valstybėje nebūs įgyvendinta tikroji demokratija. Senatorius J. Helms rėmėsi organizacijos "Demokratija ir Nepriklausomybė" dokumentais. Pristatęs tą organizaciją ir paminėjęs, jo žodžiais tariant, istorinę jos konferenciją, vykusią š.m. gegužės mėnesį Paryžiuje, supažindino su toje konferencijoje paskelbtos deklaracijos pilnu tekstu, kuriame argumentuotai parodoma, jog TSRS ir toliau pasilieka kolonijine imperija, kurioje tebevaržomos žmogaus teisės. Senatoriaus įsitikinimu, Sovietų Sąjungoje pavergtų tautų klausimai yra labai aktualūs ir šiuo metu labiausiai matomi. Todėl dar neatėjo laikas atšaukti 1974 metais įvestai Jackson–Vanik pataisai dėl sankcijų taikymo ekonominiuose–prekybiniuose santykiuose su Sovietų Sąjunga. Žydų emigracijos sąlygų pagerinimas dar nėra žmogaus teisių problemos toje šalyje išsprendimas.

Senatorius J. Helms savo kalboje, ne kartą remdamasis organizacijos "Demokratija ir Nepriklausomybė" prezidento Paruiro Airikiano žodžiais, pabrėžė, jog ir Jungtinių Tautų moralinė pareiga padėti pavergtoms ir laisvę mylinčioms tautoms. Jo nuomone, laisvosios valstybės eis prieš TSRS pavergtų tautų interesus, jeigu jų pavergtumui, t.y. Sovietų Sąjungai, skubės daryti nuolaidas už jų pažadus, o ne už atliktus veiksmus.

Senatorius J. Helms pateikė Senatui organizacijos "Demokratija ir Nepriklausomybė" peticiją šiuo klausimu, adresuotą JAV Prezidentui. Taip pat paskelbė ir antrą analogišką peticiją, kurią pasirašė daugiau kaip vienas šimtas politinių ir mokesčių mokėtojų organizacijų atstovų bei kiti įtakingi asmenys. Visi jie prašo JAV Prezidentą sulaukyti nuo ekonominių–prekybinių lengvatų Sovietų Sąjungai suteikimo.

Šis senatoriaus Jene Helms pranešimas JAV Senato rodo oficialų Amerikos valdžios sluoksnių pripažinimą organizacijos "Demokratija ir Nepriklausomybė" ir jos vertinimą kovoje už demokratiją ir nepriklausomybę Sovietų Sąjungos pavergtuose kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

Vytautas Skuodis

Superior Savings
ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED NURSES
3-11 and 11-7 shift. Also day light
shift every other weekend. Geriatric
experienced preferred but not
necessary. Good starting salary.
LADIES G.A.R. HOME
2622 Woodstock Ave.
PITTSBURGH, PA. 15221
412-271-1316

(28-34)

ALT S-gos Detroito skyriaus susirinkimas

Antanas Grinius

ALT S-gos Detroito skyriaus metinis susirinkimas įvyko š.m. rugpiūčio 27 d. Farmington, Mi., Onos ir Česio Šadeikių sodyboje, dalyvaujant skyriaus nariams, jų šeimoms ir kviestiniams svečiams.

Susirinkimą pradėjo skyriaus pirm. Albertas Misiūnas, pakviesdamas Stasį Šimoliūną pirmininku ir Eduardą Milką sekretoriumi. Prezidiumo garbės nariais pakvietė svečius iš Chicagos – ALT S-gos pirmininką dr. Leoną Kriaučeliūną ir Dirvos deimantinio jubiliejaus komiteto pirmininkę Ireną Kriaučeliūnienę.

Stasys Šimoliūnas padėkojo už pakvietimą pirmininkauti ir pasakė, kad Detroitas neatsilieka nuo Lietuvos lietuvių ir eina kartu su jais ir tai rodo gausus šis mūsų susirinkimas, kuriame matoma apie 100 dalyvių. Paskaitė darbotvarkę, kuri be pakeitimų buvo priimta. Atsistojimu ir tylos minute pagerbta mirusi skyriaus narė Elena Musteikienė ir sūnui pareikšta užuojauta.

Įvykusio 1988 m. skyriaus susirinkimo protokolą paskaitė sekretorius Eduardas Milkus. Protokolas priimtas be pataisymų.

SKYRIAUS VALDYBOS NARIŲ PRANEŠIMAI

Skyriaus pirmininko Alberto Misiūno žodis:

Gerbiamas Centro valdybos pirmininke, miela viešnia ponia Irena Kriaučeliūnienė, malonios viešnios, svečiai ir mieli bendraminčiai.

Mano pranešimas trumpas, nes tenka prisipažinti, kad per reitais metais skyrius neišvystė plačios visuomeninės veiklos. Pasitenkinome tik talkininkavimu mūsų telkinio pagrindinėms organizacijoms kaip tai: Detroito Lietuvių Organizacijų Centrai, kuris atstovauja Amerikos Lietuvių Tarybą, ir Tautos Fondo Atstovybei, kuri telkia lėšas Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui. Toks jau sutapimas, kad mūsų skyriaus valdybos nariai yra ir virš paminėtų institucijų valdybose.

Tenka pasidžiaugti, kad mūsų skyriaus prašymas, išreikštas Sąjungos seime Daytona Beach, rado atgarsį. Ten prašėme kitų Sąjungos skyrių talkos platinant Jono Švobos "Seiminė ir Prezidentinė Lietuva" knygą. Į mūsų prašymą tuojau atsiliepė Chicagos, Bostono ir Los Angeles skyriai, užsisakydami minimaline kaina 157 knygas, už kurias tvarkingai atsiskaitė ir dar pridėjo aukų. Tiems skyriams reiškiami

nuoširdžią padėką. Malonu, kad dabartinis Bostono skyriaus valdybos pirmininkas inž. Romas Veitas gautas knygas išvežė Lietuvon, kur jos šiuo metu labai pageidaujamos.

Apgailestauju, kad nedaug teisplatinome "Lietuviai Tautininkai – komunistų kankiniai" knygų. Jų turime ir čia, tad norintieji ją įsigyti kreipkitės pas Vincą Tamošiūną.

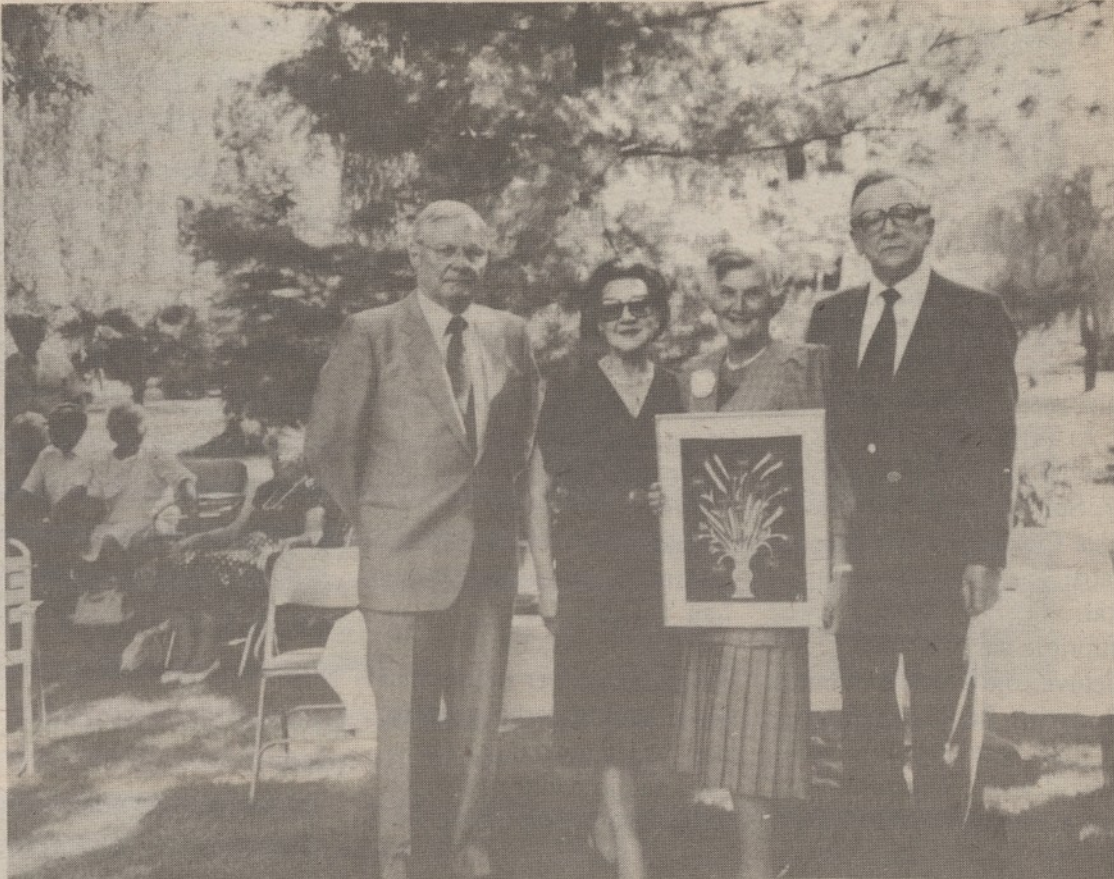
Mus simpatizuojančių ir paslaugių tautiečių Onos ir Česio Šadeikių dėka, turime iškilmingus metinius susirinkimus, į kuriuos pasikviečiame svečių iš Centro ir iš mūsų lietuviško telkinio. Šiandien man malonu jums pristatyti Centro valdybos pirmininką dr. Leoną Kriaučeliūną

Dirvos jubiliejinį metų paminėjimo reikalais Detroito tariasi centrinio komiteto pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė ir Detroito komiteto pirmininkė E. Bulotienė.

ir savaitraščio DIRVOS deimantinio jubiliejaus komiteto pirmininkę Ireną Kriaučeliūnienę, ir mūsų mielas viešias dainininkes iš Windsoro – Valę Tautkevičienę ir Onutę Vindašienę.

Už malonias paslaugas reiškiamė nuoširdžią viešą padėką Onutei ir Česui Šadeikams. Be to, tariau ačiū už atsilankymą Šv. Antano parapijos klebonui kun. Alfonsui Babonui, rašytojui Baliui Gražuliui ir jo žmonai Marijai iš Flinto, mūsų organizaci-

ALT S-gos Detroito skyriaus valdyba įteikė A. Jonynienės paveikslą dr. Leonui ir Irenai Kriaučeliūnams, jų apsilankymo Detroito proga. Iš kairės: skyriaus pirm. A. Misiūnas, Dirvos vajeaus Detroito komiteto pirm. E. Bulotienė, Dirvos vajeaus centrinio komiteto pirm. I. Kriaučeliūnienė ir ALT S-gos pirm. dr. L. Kriaučeliūnas.

jų pirmininkams ir jų žmonoms, bei spaudos ir radijo darbuotojams ir jų žmonoms.

Šia proga noriu perduoti Lietuvos Šaulių S-gos pirminko Mykolo Abariaus ir jo žmonos nuoširdžiausius sveikinimus ponams Kriaučeliūnams ir Detroito tautininkams, nes jie dėl išpareigojimų Šaulių s-gos reikalais negalėjo asmeniškai dalyvauti susirinkime.

Tuo pačiu pranešu, kad skyriaus valdyba baigia savo kadenciją ir šiame susirinkime

turėsime išrinkti naują skyriaus valdybą.

Iždininkas Romas Maconis apibūdino skyriaus finansinį stovį: likutis iš praeitų metų 5,138.11 dol., metų bėgyje gauta 1,045.27 dol., išleista 519.18. Šiuo metu banke yra 5,670.12 dol.

Algis Vaitiekaitis, skyriaus valdybos narys kultūriniais reikalais, pranešė, kad buvo surengta dail. Antaninos Jonynienės meno paroda Šv. Antano parapijos patalpose, ir taip pat surengta paroda Vasario 16 minėjime; išsiųsta knygų į Lietuvą ir peticijai surinkta 1000 parašų.

Revizijos komisijos pirm. Stasys Šimoliūnas pranešė, kad skyrius finansiniai gerai tvarkosi, nes praeitais metais turėjo 500 dol. daugiau pajamų, negu išlaidų. Pakvietė skyriaus valdybai pareikšti padėką už gerai atliktas pareigas ir rinkti juos ir kitai kadencijai.

Išsamų šių dienų įvykių pranešimą padarė dr. Leonas Kriaučeliūnas ir trumpą – DIRVOS deimantinės sukakties jubiliejaus komiteto pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė.

Svarstant klausimus ir sumanymus, į juos įsijungė dr. L. Kriaučeliūnas, Albertas Misiūnas, Stasys Šimoliūnas, Algis Zaparackas, Antanas Sukauskas, Jūratė Pečiūrienė ir kiti.

Skyriaus valdyba sutiko likti dar vienai kadencijai: Albertas Misiūnas – pirmininkas, Eugenija Bulotienė – vicepirmininkė, Eduardas Milkus – sekretorius, Romas Maconis – iždininkas, Algis Vaitiekaitis – valdybos narys kultūriniais reikalais. Revizijos komisija: Stasys Šimoliūnas, Vincas Tamošiūnas ir Juozas Kinčius.

Dr. Leonas Kriaučeliūnas pasveikino naująją skyriaus valdybą ir pasakė, jei valdy-

ba ji kada nors pakvies, jis ir vėl atvažiuos. Naujoji valdyba dr. Leonui ir Irenai Kriaučeliūnams įteikė dovanų gražų dail. A. Jonynienės šiaudinių paveikslą.

Meninėje dalyje Valė Tautkevičienė ir Ona Vindašienė padainavo 6 dainas: "Dainuokim", "Dzūkija", "Kodėl taip būna", "Dar pabūkim", "Žvejo vargai" ir "Saulė nusileido už aukštų kalnų". Atsilankiusieji joms ilgai plojo.

Marius Sajus paskaitė savo kūrybos eilėraštį "Žingsnis į Laisvę". Jis pagerbtas plojimais.

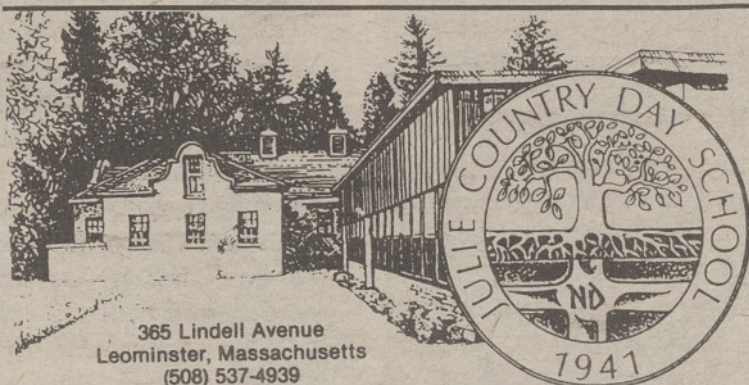
Lidija Mingėlienė ir Elena Žukauskienė pravedė dovanų dalinimą. Išdalinta daugiau negu 20 dovanų. Didžiulį Onos Pusdešrienės tortą laimėjo A. Jonynienė ir gražų paveikslą svečias iš Lietuvos, gydytojas Vladas Dambrauskas.

Sodybos savininkui Česui Šadeikai, sergančiam ir gulinčiam ligoninėje, susirinkimo dalyviai pasirašė kortelę, palinkėdami sveikatos ir greitai grįžti į namus.

Po Alberto Misiūno padėkos žodžio, susirinkimas baigtas giesme "Lietuva brangi". Į susirinkimą pavėlavęs, buvo užsukęs ir Detroito Lietuvių Organizacijų Centro pirmininkas adv. Kęstutis Miškinis su žmona, dr. Stefanija.

...

Š.m. rugpiūčio 23 d. Pabaltiečių surengtos demonstracijos, prie Federalinio pastato, Ribbentropo-Molotovo pakto – kuriuo Estija, Latvija ir Lietuva buvo pavestos Rusijai – 50 metų sukakties proga buvo sėkmingos, gražiai pravestos ir susilaukė gerų atgarsių. Demonstracijoj kalbėjo adv. Kęstutis Miškinis, sen. Riegle atstovas ir lenkų atstovas.

Julie Country Day School under the direction of the Sisters of Notre Dame is a Private Elementary School servicing students from Kindergarten thru Grade 8. There are openings for the scholastic year 1989 – 1990 in Grades, 2, 5, and 7. Registration for the 1990-1991 School Year will be held the week of September 18, 1989

TĖVYNĖS GARSŲ radijui 40 metų...

V. Bacevičiaus nuotr.

(Atkelta iš 1 psl.)

– pasididžiuodamas kalbėjo Jaunutis Nasvytis apie savo įkurtą programą trisdešimt metų sukakties bankete.

Jo pirmasis artimiausias bendradarbis buvo Kęstutis P. Šukys, gimęs ir mokslus ėjęs Clevelande, bet taip pat labai gražiai kalbąs lietuviškai. Kęstutis Šukys, augęs stiprioje savo veiklių tėvų lietuviškoje dvasioje ir dirbęs Superior Savings įstaigoje (dabar egzekutyvinis vice-prezidentas), nuo pirmosios programos iki šių dienų užtik-

rino valandėlei nuolatinę finansinę paramą.

Didelę talką naujai radijo programai teikė Čiurlionio ansamblis, o jo vadovas komp. Alfonsas Mikulskis nuo pačių pirmųjų dienų ėjo muzikinės dalies vedėjo pareigas.

Pirmasis pranešėjas, o vėliau Tėvynės Garsų programų redaktorius, Balys Auginas pasakojo per radiją apie tikrai sunkią darbo pradžią, nors jis jau buvo igijęs profesinio radijo darbo patirtį, kai buvo Kauno valstybinio ra-

Tėvynės Garsų radijo Clevelande pradininkai: J.P. Nasvytis, J. Stempužis, K.P. Šukys ir B. Auginas.

dijofono pranešėjas (1940-1944).

–Jaunutis Nasvytis mane po pirmosios programos įtikinėjo, kad padėčiau išbristi iš tų sunkumų. Po kelių mėnesių nusileidau ir pradėjau nuolatiniai redaguoti ir pranešinėti programas, – pasakojo Auginas.

1949 metų spalio pabaigoje į radijo štabo eiles įsijungė ir Juozas Stempužis, kuris 1939 metais buvo laimėjęs Kauno valstybinio radijofono pranešėjų konkurse antrąją vietą ir kurį laiką buvo mokomas radijofone žinių pranešėjo darbui.

J. Nasvytis ir Iz. Jonaitienė uždega žvakutes sukaktuviniam tortui 1969 metais.

Vilija Nasvytytė – sukaktuvinio pobūvio 1969 m. pranešėja.

TĖVYNĖS GARSAI Clevelando radijo stotyse:

1949.09.09	WSRS AM 1490 / 30 min.	Red. Jaunutis Nasvytis ir Balys Auginas
1953.09.13	WDOK AM 1260 / 60 min.	Red. Balys Auginas (iki 1955)
1961.04.14	WXEN FM 106.5 / 60 min.	Red. Juozas Stempužis
1977.03.15	WZZP FM 106.5 / 60 min.	Red. Juozas Stempužis
1981.12.06	WJW AM 850 / 60 min.	Red. Juozas Stempužis
1984.02.05	WERE AM 1300 / 60 min.	Red. Juozas Stempužis
1984.09.16	WCPN FM 90.3 / 60 min.	Red. Juozas Stempužis
1988.09.04	WUJC FM 88.7 / 90 min.	Red. Juozas Stempužis
* 1989.07.16	WCPN FM 90.3 / 60 min.	Red. Juozas Stempužis
1989.07.16	WUJC FM 88.7 / 90 min.	Red. Juozas Stempužis

* Nuo 1989.07.16 dvi sekmadieninės programos atskirose stotyse.

Clevelando miesto meras Ralph Perk prie garbės stalo sukaktuviniame renginyje.

Pasakoja Balys Auginas:

– Jaunučiui pakvietus tarkyti savo nuožiūra radijo valandėlę, kaip ji tada buvo vadinama, aš, norėdamas klausytojus nukelti į senąją Kauną, nutariau programą pavadinti "Tėvynės Garsais". Mat, tu-

rėjome Kaune Tėvynės Garsų valandėlę, kurią transliuodavome sekmadieniais. Tai buvo mūsų poetų ir prozos rašytojų pynė, montažas ar šiaip proginė programa. Jaunučiui Nasvyčiui entuziastingai parėmus mano sumanyimą, pradėjome duoti jau Tėvynės Garsų valandėlę ... Programa jau ėmė igauti panašumą į Kauno radiją – prasidėdavo ta pačia Lietuvių esame mes gimę daina, tuo pačiu atidaromuoju signalu. Vėliau įsivedėme jaunimo valandėles, kartą į mėnesį suredaguodavau skyrių, pavadintą Iš praeities puslapių. Prie vietos žinių "Kas buvo, kas yra, kas bus" buvome įsivedę žinių iš Lietuvos skyrių "Surakintos lūpos kalba", – pasakojo Balys Auginas, kuris penkerius metus redagavo Tėvynės Garsus ir rūpinosi jų išlaikymu.

Pradžioje ypatingai didelę

Tėvynės Garsai išleido savo bendradarbio Balio Augino poezijos rinkinį, kurio mecenatas buvo dr. Vladas Bložė. Nuotraukoje: dr. Vladas Bložė, Juozas Stempužis ir Balys Auginas.

Su viešnia Rūta Lee-Kilmonte radijo studijoje: R. ir G. Kudukiai, Rūta Lee ir J. Stempužis.

problema sudarė lietuviškų plokštelių trūkumas. Tėvynės Garsai pradėjo transliuoti programas, turėdami tik 46 plokšteles, kurių 60% sudarė klausytojų peikiamos, šnypščiančios polkos. Todėl Čiurlionio ansamblis, Juliaus Kazėno vyrų choras ir solistai gelbėjo padėti, dalyvaudami radijo programose ir padainuodami lietuviškų dainų. Vėliau muzikos vadovo Alfonso Mikulskio rūpesčiu kai kurios dainos buvo užrekorduotos laikinose plokštelėse, išgyta pasaulinės muzikos plokštelių, kad būtų galima pajavairinti programų muzikinę dalį.

Detaliau prisimename Tėvynės Garsų valandėlės pirmuosius metus dėl to, kad jos istorija niekur neužrašyta. Yra tik pirmojo dešimtmečio istorija Lietuvių Enciklopedijoje, parašyta Vacio Rociūno ir proginiai sukaktuviniai leidiniai.

Patį ilgiausią laikotarpį – 35-rius metus, – Tėvynės Garsus redagavo ir jų išlaikymu rūpinosi Juozas Stempužis, dabartinis Tėvynės Garsų dviejų savaitinių laidų redaktorius. Per tuos metus Tėvynės Garsai subrendo, išplėtė programų turinį, techniškai kokybiškai redaguojami.

Programų turinį sudarė – Jaunimo valandėlės (vadovai – Juozas Žilionis, Zigmas

Peckus, Petras Maželis), Moters Pasaulis (Milda Lenkauskienė), Šventadienio mintys ir žodžiai (rašytojas Vacys Kavaliūnas), Sveikatos patarėjas (dr. Henrikas Brazaitis ir dr. Danielius Degėsys), Literatūrinės ir istorinės vinjetės (Algis Rukšėnas ir dr. Dalia Kavaliūnaitė), Keliaujančio mikrofono reportažai, Lituanistinės mokyklos, skautų ir ateitininkų proginiai pasirodymai.

Vedėjo Juozo Stempužio iniciatyva apie dešimt metų veikė jungtinė lietuvių-latvių estų programa Baltijos Aidai, kurią penkerius metus redagavo ir pranešinėjo Raimundas Kudukis, ir religinės

Piaunat sukaktuvinį tortą: M. Lenkauskienė, J. Stempužis, R. ir G. Kudukai, P. Milašius.

J. Nasvytis, A. Mikulskis, J. Stempužis ir K. Šukys 1969 m. minint programos 20 metų sukaktį.

Tolimoje kelionėje...

Per keturiasdešimt metų Clevelando lietuvių Tėvynės Garsų radijo programa savo pirmuoju tikslu išsirašė: "Gim-tasis žodis ir lietuviška daina tegul gaivina Nemuno šalies

prisiminimus ir stiprina mūsų jėgas tolimoje kelionėje į laisvą Lietuvą".

Gedimino pilies bokšte kylant trispalvei, šis tikslas įgau na gilesnę prasmę. Lietuvos laisvė jau ne mirazas. Kaip ją teks iškovoti dar niekas nežino, bet kova prasidėjo. Į šią kovą pradžią per beveik penkis dešimtmečius vedė pati Lietuva, vedė ir įvairios išeivijos lietuvių pastangos, o jų buvo begalės. Jos dalinosi į dvi pagrindines šakas: savosios lietuviškos kultūros, o tuo pačiu lietuviškosios gyvybės išlaikymą ir perdavimą jaunesnėms kartoms, ir tiesioginį Lietuvos laisvinimo darbą.

"Gyventi lietuviu – tai gyventi visais lietuviškosios kultūros laimėjimais", rašė Juozas Gimius. Tačiau kultūrinėms vertybėms visuomenėje paskleisti yra reikalingi tarpininkai.

Tokiais tarpininkais gali būti ir radijo programos, kai jos kartą peržengia grynai informacinio ar pramoginio turinio ribas. Tėvynės Garsų radijo programai pasisekė tai padaryti.

To pasisekimo priežasties gal būtų reikia ieškoti programos vedėjo Juozo Stempužio sau pasistatytuose uždaviniuose, reikalavimuose ir tiksluose. O tai jis greičiausia padarė, ieškodamas atsakymo tik į vieną klausimą: Kokiu lietuviu noriu būti?

Juozui Stempužiui buvo paskirta LB Kultūros tarybos 1988 metų radijo premija. Premija už didelį darbą ir gilią prasmę įnašą į mūsų išeivijos lietuvių kultūrinius lobynus.

Tėvynės Garsų programoje dažnai girdime dainą iš Lietuvos "Einu per žemę". Žvelgiant į šią Juozui Stempužiui skirtą premiją, joje saulės šviesa spindi akiai nematomi žodžiai:

Einu per žemę žiedlapiais nusėta,
Širdy nešuos nerimą dienų.
Einu tavęs į saulę palydėti,

(Nukelta į 10 psl.)

šią radijo stotį WCPN FM 90.3. Ypatingai gausiai klausoma rytinė programa, nes joje plačiai informuojama apie nūdienius įvykius Lietuvoje. Vakarinėje laidoje grojama naujoji muzika, geresni ir ilgesni kūriniai, literatūriniai montažai. Ši programa pranešinėjama lietuvių ir anglų kalbomis. Pagrindiniai redaktoriaus talkininkai – Dalia Staniškienė ir Kristina Kuprevičiūtė.

Tėvynės Garsai švenčia savo darbo keturiasdešimt metų sukaktį. Ir tai nėra tokia šventė, kurios proga redaktoriaus, atsilošęs minkštoje kėdėje, žiūrėtų praeities laimingų dienų filmą. Tų keturiasdešimt metų kiekviena savaitė buvo pilna rūpesčių – koks bus programos turinys, iš kur ateis lėšos sumokėti stočiai už laiką ir programos ruošimo išlaidas? Pagaliau, atsakingam redaktoriui rūpi ir ateitis – kas tęs darbą toliau?

Juozas Stempužis, rugsėjo 3 dienos programoje, ragindamas Tėvynės Garsų klausytojus prisiminti radijo valandėlės 40 metų sukaktį ir paremti jos tolimesnį darbą, sakė:

– Keturiasdešimt metų – ilgas kelias. O ilgoje kelionėje ir šiaudą nešti pasidaro sunku...

O nešti reikia, jeigu suprantame savo pareigų atsakomybę ir išeivijai, ir okupuotai Lietuvai. Clevelando Tėvynės Garsų radijas pareigas savo kolonijai ir Lietuvai atliko gražiai, kūrybingai. Sveikindami Tėvynės Garsus 40 metų sukakties proga, norime padėkoti ir toliau ištikimais eiti Lietuvos keliu, gimtuoju žodžiu ir lietuviška daina stiprinti mūsų jėgas tolimoje kelionėje į laisvą Lietuvą.

(d)

minties programa Gyvenimo Varpai, kurią globojo kun. Gediminas Kijauskas, S.J. Iš viso transliuota apie 3000 programų, sutelktas gausus gyvojo žodžio ir muzikos archyvas. Šiandien radijo archyve yra 420 plokštelių ir virš tūkstančio magnetofono juostų.

Nuo 1989m. liepos 16 d. Tėvynės Garsai transliuoja dvi sekmadienines laidas su skirtinga programa. Pusantros valandos iš ryto per John Carroll universiteto radijo stotį (FM 88.3) ir vieną valandą vakare, nuo 7 iki 8 valandos, per galingą (50,000 vatų) vie-

Kompi. D. Lapinskas ir J. Stempužis minint 1979 m. radio programos 30 metų sukaktį.

Ruošiant radijo valdinimą jaunimui. Iš kairės: P. Maželis, R. Zorska, J. Stempužis, Ž. Kliortė ir A. Stempužienė.

Tėvynės Garsų bendradarbė Dalia Staniškienė.

Mūsų lietuviška šnekta

Neseniai iš Lietuvos gautame laiške viena giminaitė rašo: "Mūsų spauda dabar labai įdomi, kad tik laiko būtų ją perskaityti. Mes kaip naujagimiai – visai nežinom savo istorijos. Kaip mes ir gyvenom užrištom akim ir ausim" ...

O mes, laisvame krašte gyvendami, galėdami laisvai skaityt, rašyt, kalbėt, klausyt – dažnai tos laisvės pilnai neįvertinam. Turėdami daug savų lietuviškų laikraščių, žurnalų, ne visada juos paskaitome. O ir lietuvišką radijo valandėlę kartais užmirštam, ar ba pasirenkam ką nors kitą tuo metu daryti. Ką gi, esame laisvi ir niekas mūsų neverčia nė skaityt, nė rašyt, nė klausyt. Nebent mūsų lietuviška sąžinė ...

Prisimenu, kada prieš devynerius metus pirmą kartą prabilau "Tėvynės Garsų" radijo bangomis. Bijojau ir jaudinausi, nes juk nebuvo iš anksto į juostą įrašyta, visada 'gyvai' teko į žmones prabilti. Žinojau, kad pasakyto žodžio nesugrąžinsi, kad padaryta klaida – jau pasiekė klausytojų ausis.

Po nemažai metų, daugelio kelionių 'į plynias' (kada tekdamo toli į radijo stotį važiuoti ir vakare, kartais pūgoms siaučiant, grįžti), po besikeičiančių radijo stočių, kuriose teko talkinti pranešinėjančią ir redaguojant programas, dar vis sudreba širdis kiekvieną kartą į klausytojus prabylant. Net po tiek metų 'praktikos', ta įtampa pasilieka. Gal būt tai ne tiek iš baimės padaryti klaidą, nes kas jų nedaro? Juk visi žmonės esame, tad ir klausytojai tai supranta ir atleidžia. Didžiausia įtampa yra dėl atsakomybės jausmo prieš klausytojus, dėl noro duoti geriausią ką gali, dėl didelio troškimo pakelti klausytojų dvasią dalinantis lietuviško žodžio, dainos ir muzikos turtais ...

Niekas nežino, kiek valandų, pastangų ir širdies reikia idėti redaguojant ir įgyvendinant kiekvieną radijo valandėlę, kol pats to nepamėgina. Nežinojau ir aš, kai įsijungiau į lietuviško radijo darbą. Tačiau ši darbą nuoširdžiai dirbant pajunti žmogus ir tikrą pasitenkinimą ir džiaugsmą, ir augi pats dvasiniai. Ypač džiugina ir skatina nepailsti toli nuo lietuviškų centrų gyvenantys klausytojai, kurie mūsų valandėlių klausojant juostelėse tėvų ar giminių dėka. (Pav. buvę Clevelando gyventojai Lionė ir Andrius Kazlauskai Seattle, Washing-

Mano draugas Florijonas nėra joks finansistas. Tą ir jis pats gerame ūpe pripažįsta. Gaisrus gesinti gali. Prieš pusę šimtmečio Lietuvoje taip ir darė. Ir jeigu klausyti jo pasakojimų tai atrodytų, kad visos Lietuvos gaisrus jis vienas užgesino. Vyrų negelbėjo. Moterys buvo jo specialybė. Ir jeigu esi specialistas vienoje srityje tai nėra jokio reikalo kreiptis į kitą sritį. Niekam iš to naudos. Taip man Florijonas aiškino. Ir aš jam beveik tikiu.

Vieną kartą, Florijonas pasakoja, nešiau tokią nieko sau moterėlę iš ugnies. Kai išnešiau, suklupau ir kelius nusibrozdinau. Pasirodo moterėlė daugiau svėrė negu mano sveikata gali pernešti. Bet heroizmo dvasios pagautas, neskaičiavau svorio. Ir išnešiau. Sakau aš jai: tu mergaitė numesk keletą desėtkų. Gerai kad aš buvau, o koks silpnėlis būtų nukėpęs. O ji sako: "Vot nachalas." Ir nuėjo.

Florijonai, tu man savo žygius jau daug kartų pasakojai. Negaliu sakyti, kad jie neįdomūs. Bet šiuo atveju, noriu tavęs paklausti visai kitokia tema.

Tu manęs temomis negazdink. Žinai, kad esu gerai apsiskaitęs. O jeigu ką nežinosiu, žvilgtelėsiu į enciklopediją. Į kai kuriuos klausimus galėtu mano uošvė tiksliai atsakyti, bet jau dvi savaitės su ja nekalbu. Tad teks pasiklausti dviem šaltiniais. Mano protu ir enciklopedija. Pasirink ką nori.

Šiuo tarpu noriu pasikalbėti su tavo protu, nes ko aš klausiu - enciklopedijoje nėra.

tono valstijoje, ar Giedrės ir Donato Ješmantų šeima N. Carolinoj). Kartais atrodo, kad vien dėl šių, ir kitų mum nežinomų tolimų klausytojų verta tą darbą dirbti, nes jiems tai gal vienintelė proga bendrauti su toli esančiais tautiečiais.

Pajutus lietuviško radijo svarbą ir nepakeičiamumą žinai, kad jį reikia žūt-būt išlaikyti, puoselėti, plėsti. Ir jauti didelį dėkingumą tiems gausiems klausytojams, kurie tą supranta, paskatina, įvertina ir nuoširdžiai parodo klaidas, pataria ... Ir tada su meile ir entuziazmu pasiryžti ir toliau visomis jėgomis dirbti ir skleisti lietuvišką žodį atbundantios Tėvynės ir Dievo garbei! Nes, anot vieno laisvėjančios Lietuvos poeto, –

"Mano gentainiai, broliai, seserys! Mes dar gyvi! Gyvi! Dar esame! Dar skamba lūpose šventa Mūsų lietuviška šnekta!"

Finansiniai labirintai

Vladas Vijeikis

– Na tai pilk, o aš tau pripilsiu skysto proto į šią aukštą stiklinę.

– Florijonai, čia keletas klausimų. Tad aš padalinsiu, kad būtų lengviau narplioti.

– Daugybės lentelę dar moku, o dalybos net negirdėjau. Bet dalink.

– Pirmas klausimas. Ar girdėjai apie krizę Lietuvoje apie trisdešimtuosius metus?

– Dalybos lentelė tave sumaišė. Ne Lietuvoje buvo krizė, bet visame pasaulyje. O biviausia Amerikoje. Gerai, kad mes tuo laiku čia nebuvome.

– Tai va, ką ir norėjau pasakyti. Už vieną dolerį turėjai mokėti dešimt litų. O tuo laiku jau reikėjo tik šešių litų. Ką tas reiškia?

– Tavo protelis susitraukė kaip tas doleris. Litas buvo tvirtesnis negu doleris. Tas taip aišku.

– Na, tai su tuo litu galėjai važiuoti po pasaulį ir visi mielai keitė į dolerius, lyras, svarus ar kitokius banknotus? Ar taip?

– Kvailas klausimas. Žinoma, kad taip.

– O dabar okupuotoje Lietuvoje nebėra lito. Yra rublis. O rublio niekas nenori priimti.

– Žinoma, kad niekas nenori. Todėl, kad komunistiniai biurokratai sukūrė tokią kvailą sistemą, kurios dar niekas nebuvo sugalvojęs. Yra istorinė teisybė, kad biurokratai sugeba taip sunarplioti žmogaus veiksmus, kad ir jie patys nežino, kaip atnarpinti. Bet sovietai pralenkė pasaulį. Sakė, kad pavys ir pralenks Ameriką. Biurokratijoje tikrai pavijo ir pralenkė.

– Florijonai, tavo smegetys sukasi į gerą pusę. Tad pasakyk man, kaip žmogelis iš okupuotos Lietuvos, atvažiuavęs į Ameriką gaudamas du šimtus rublių su trijų mėnesių viza gali Amerikoje pragyventi?

– Į tą klausimą galiu tau atsakyti iš biblijos. Pažiūrėk į dangaus paukščius. Jie nei sėja, nei piauna, o gyvena. Aišku? Toks paukštelis atsikrenda į Ameriką pas savo giminaitį, kuris sėja, paskui sunkiai piauna. Ir tie du šimtai išauga į didelę sumą. Gerbačiovo vietoje ir to neduodčiau. Gal porą dolerių. Kramtomai gumai nusipirkti. Šia proga man atėjo mintis, kurią tu gali palaikyti kvaila. Bet vistiek paklausiu.

Florijonas matydamas mano nieko nereiškiančią fizionomiją dar bent kiek sriubtelėjęs sako:

– Dabar iš Lietuvos atvažiuoja ir vieši po tris mėnesius ir daugiau. Ar turėjai savo gyvenime tokias ilgas

atostogas? Matau iš tavo rūkštaus veido, kad ne. Tad klausiu tavęs. Tiek daug lankytojų. Tad kas dirba Lietuvoje? Darbininkų skaičius gerokai sumažėjo. O darbas turtą gamina. To nereikia aiškinti. Tu ir pats žinai. Keturiasdešimt metų vieną sraigtelį viename fabrike sukinėjęs. Dabar galėsi pravedinti savo tūkstančius. Ar atvažiuoja?

– Atvažiuoja.

– Tai kiek atidėjai lankytojui sutikti?

– Apie tris tūkstančius – ne labai užtikrintai atsakiau.

Florijonas ėmė balsiai juoktis. Nemačiau jo taip nuoširdžiai kvatojant. Bent kiek atsikvėpęs sako:

– Su tokia suma tik uošvę gali sutikti. Apsiziūrėk, ką gali parduoti. Gal turi aukštinį laikrodį. Gal Washingtono autografą. Gal Rembrandto paveikslą?

– Nieko tavo išminėto neturiu.

– Žinojau iš seniau, kad esi fantastas. Tad už fantaziją. Florijonas pakėlė aukštą stiklinę ir aš juo pasekiau. – Ir kad tavo namų niekados neužpultų krokodilai.

– Florijonai, Chicagoje nėra krokodilų.

– Aš čia simboliškai pasakiau. Suprask kaip nori.

TOOL DESIGNER TO WORK & LIVE IN CONGENIAL COMMUNITY

Leading manufacturer of valves & regulators for the LP gas industry has an immediate opening for an experienced Tool Designer in the Burlington, NC area.

Primary responsibility will be for designing cutting tools from engineering drawings for multi-spindle bar and chucker automatic screw machines. Will also develop processing layouts and troubleshoot tooling and process problems. Successful candidate will have a minimum of 5-7 years experience with strong machine and process knowledge. Acme and New Britain experience a definite plus.

We offer an excellent salary/benefit package. Please send resume and salary history to Director of Human Resources

ENGINEERED CONTROLS INTERNATIONAL INC.

PO Box 247 • Elon College, NC 27244
An Equal Opportunity Employer (33-34)

WARM SPRINGS OFFER A DIFFERENT ALTERNATIVE TO THE DAILY NURSING ROUTINE

Nurses at Warm Springs enjoy an environment different from any other health care facility in San Antonio. Our beautiful new 65-bed hospital in the South Texas Medical Center specializes in comprehensive physical rehabilitation for people of all ages. You can help our patients with the challenge of rebuilding their lives following a disability or disease. You have the chance to become part of an innovative, caring and dynamic rehabilitation team.

Warm Springs offers a competitive benefits and salary package, flexible scheduling, educational assistance, and a unique environment. For 50 years, Warm Springs has been a leader in the field of rehabilitation. If you are RN or LVN and would like the opportunity to be part of our team of professionals, apply in person at

Warm Springs Rehabilitation Hospital
5101 Medical Drive
San Antonio, Texas 78229
or call personnel 512-691-0100

Warm Springs is an Equal Oppty Employer

Tolimoje kelionėje...

(Atkelta iš 9 psl.)

Dainas sudėstau žemėje tėvų: Lietuva – man duona kasdieninė, didingų skrydžių ir darbų prasmė.

Nijolė Kersnauskaitė
(Draugas, 1989.5.13)

J. Stempužis, D. Orantaitė ir T. Neimanaitė 1969 m. parengime.

Dalia Staniškienė

Kun. dr. Tomo Žiūraičio, O.P. sukaktuvinė šventė

"Dirvoje" jau buvo rašyta, kad Lietuvių Skaučių Seserijos Dvasios Vadas, taip pat Washingtono lietuvių bei Pentagono kapelionas kun. dr. Tomas Vytautas Žiūraitis šią vasarą švenčia kunigystės 50 m. sukaktį. Toji sukaktis buvo paminėta sekmadienį, liepos 30 d., iškilmingomis mišiomis Dominikonų parapijos bažnyčioje Washingtone, kur šalia jos esančiame vienuolyne gyvena ir pats jubilatas.

I sukaktuvinės mišias Erdvioje bažnyčioje susirinko netoli 400 žmonių, kurių didesnę pusę sudarė amerikiečiai. Jų tarpe buvo ir būrys aukšto rango karininkų, atvykusių pagerbti vieną iš savo kapelionų. Iš New Yorko į iškilmes specialiai buvo atvykęs vysk. P. Baltakis.

Sukaktuvininką prie altoriaus palydėjo ilgoka procesija, kurioje, šalia dešimties

daugiausia amerikiečių dvasininkų, šalia uniformuoto Pentagono kapelionų viršininko, buvo nešama Lietuvos vėliava. Procesijoje taip pat ėjo įvairių Washingtono lietuviškų organizacijų, tarpe jų Skautijos atstovai ir atstovės. Per mišias labai įspūdingai ir profesionaliai giedojo solistė Nerija Kasparienė. Pamokslą anglų ir lietuvių kalbomis pasakė Lietuvos vyčių dvasios vadas kun. A. Jurgelaitis.

Baigiantis mišioms, dominikonų vienuolyno viršininkas kun. E. Gaffney perskaitė kelis gautus svarbiausius sveikinimus. Būtent, per Vatikano pronuncijų Washingtone atsiųstą popiežiaus Jono Pauliaus II, kaimyno JAV prezidento G. Busho bei jo visos šeimos ir Washingtono kardinolo J. Hickey sveikinimus. Mišių dalyviai juos palydėjo plojimais. Po to prie mikro-

Pentagono kapelionų viršininkas kun. W. Schmidt, Dominikonų bažnyčioje Washingtone, skaito sveikinimo raštą kun. dr. Tomui Žiūraičiui, O.P. (dešinėje), 50 metų kunigystės jubiliejaus proga. Viduryje stovi dominikonų vienuolyno viršininkas kun. E. Gaffney.

fono atėjęs Pentagono kapelionų viršininkas kun. W. Schmidt perskaitė JAV gynybos ministerijos tarnautojų sveikinimą. Paskutiniai žodį tarė vysk. P. Baltakis ir pats sukaktuvininkas.

Paminėtina, kad aukojimo

procesijoje, kurioje dalyvavo ir "Caritas" organizacijos atstovė iš Lietuvos, prie altoriaus buvo atnešta nemažai lietuviškų simbolinių dovanų – koplytstulpis, gintaro rožančius ir kt. Buvo taip pat gauta sveikinimo telegrama iš Lietuvos Skautijos ir ten viešinių skaučių. Žodžiu, šventėje buvo labai ryškus lietuviškas akcentas.

Po mišių daugybė svečių suėjo į vienuolyno salę, kur buvo paruoštos vaišės. Čia sukaktuvininkui kun. dr. T. Žiūraičiui dovanas įteikė LB, Washingtono ateitininkų ir Skaučių Seserijos atstovės bei atstovai.

Iškilnėse malonu buvo stebėti, nors ir giliai sujaudintą,

nepaprastai įspūdingai pagerbtą mūsų kapelioną, kuris, nugalėjęs ligas, tebėra guvus ir energingas. V.R.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DRIVERS – OTR

Flat beds & vans. Up to 24¢/m. Flat bed drivers receive 1¢ per mi. additional for tarping. We offer loading & unloading, tolls, vacation, health & life insurance, various bonuses including cash bonuses up to \$1000. Call 1 - 800 - 252 - 2779

Barry Inc. Since 1947
29 Woodswether Rd.
Kansas City, Kansas 66118

(33-34)

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS

— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS

— teisinis patarėjas

Krištolas ir knygos Antanas Dundzila

(3) Dirvos konkurse premijuota novelė

Nuo tos dienos žinojau, kad vedybų reikalas vėl iškils ir apie jas pradėjau po truputį galvoti. Tada taip pat supratau, kad ji rimtai nori ir ieško pastovios vedybinio gyvenimo aplinkos. Ši mintis mane ir baugino ir džiugino. Baugino, nes vestis nenorėjau, bet nenorėjau ir jos prarasti. Mintis tuo pačiu džiugino, nes aiškiai mačiau, kad buvau susirišęs su pastovaus gyvenimo siekiančia moterim. Mano akyse toks jos nusistatymas ją aukštino ir kėlė, nors pats jo negalėjau patenkinti.

Vedybas svarstėme ne kartą vėliau.

Kelis kartus ji užvedė kalbą kai, mano supratimu, išgerto vyno buvome per daug veikiami. Keista, bet prie vyno jai būdavo ta tema lyg drašiau kalbėti. Dar daugiau: kalbant apie vedybas, bet koki išgerto alkoholio požymiai pas ją dingdavo ir ji kalbėdavo aiškiai, logiškai ... Gi mano protas man tada kaldavo, kad tokiame svarstymui reikia būti visiškai blaiviems. Nenorėjau likti nesuprastas ar pats jos nesuprasti. Bijojau ir galimo impulsyvaus atsakymo, kurio ryt dieną gailėčiausi.

Nuoširdžiai, saikiu balsu, pusiau pašnibždomis mudu kalbėjomės vieną žiemos naktį, apsikabinę, glausdamiesi vienas prie kito. Mūsų jausmai vienas antram, pasitikėjimas ir ryšiai buvo neginčytini. Atrodė, kad tuo metu nieko netrūko, o kaip ko buvo sklidinai daug. Ji vėl logiškai, bet su moterišku švelnumu rikiavo savo mintis į žodžius. Prieštaravo man tik protas, keldamas galimos rizikos pavojų – lyg žvalgantį žengti per siūbuojantį tiltą ar perbėgti judėjimo pilną greitkelį. Aš šimtaprocentiniai pripažinau mudviejų bendrojo likimo jėgą, bet vedybas norėjau svarstyti vistiek kitaip, kitu laiku, kitur. Vedybų tema

man reikalavo matyti jos veidą, išraiškos niuansus. Tamsa ir intymus artumas veido bruožus slėpė. Gi kaip buvo tikrai, taip ir nežinau: čia gal buvo pakastas mano bailumas, noras sprendimą atidėti.

Sykį aš pats užvedžiau pokalbį. apie vedybas tada, jau buvau įpratęs tyliai sau galvoti. Dabar reikėjo, bandant save, apie jas garsiai kalbėti ir tinkamai reaguoti įvairiose aplinkybėse:

– Ar tavęs nenervuoja tau nesuprantamos mano lietuviškos knygos, ar mano anglų kalbos akcentas tau nerėžia ausies? Šių dalykų aš pakeisti negaliu. Ar tokį mane galėsi toleruoti, būti su manim laiminga?

– Ankščiau aš tavo akcentą ryškiai jusdavau, bet dabar jau pripratau ir jo beveik negirdžiu, – atsakė, neliudama pirmosios klausimo dalies.

– Jei mudu vesimės, abu turėsime viens prie kito prisitaikyti, kai kurių dabartinių asmeniškumų atsisakyti, – tęsiau. – Reikės tolerancijos ir pastangų, reikės kantrybės ... Turėsime ir dvigubai didesnę šeimą negu dabar: juk bent jauniausiems vaikams reikės vietos pas mudu, kad ir ne tuo pačiu metu ...

– Aišku, kad nei tu nei aš savo vaikų neišsižadėsime. Bet dar metai, kiti ir jie visi bus savitovūs.

– Aš manau, kad kai mano jauniausioji baigs universitetą, aš būsiu laisvas spręsti vedybų klausimą, – netikėtai suradau tą konkrečią laiko ribą, kurios iki šiol ieškojau.

– Tu kalbi apie kelių metų laiko tarpą, – beveik matematiniu tikslumu, visai be jausmo ji konstatavo. – Keli metai yra ilgas laikas ...

– Tas laikas bus mudviem ir egzaminas, –

bandžiau dar tvirtinti. – Būtų baisu, jei apsivestume ir pasirodytų, kad buvo klaida!

– Laukdami, atidėliodami, nesivesdami mudu niekad nepatirsim nei laimėjimo nei, neduok Dieve, klaidos ... Dabar mudu elgiamės kaip bailiai, – ji užbaigė pokalbį.

Religija buvo dar viena, reikia pasakyti, kliūtis – bent man. Mudu abudu buvome nuo tikėjimo praktikos nutolę. Aš žinojau, kad, vesdamas antru kartu, kategoriškai atsisakysiu viešojo ryšio su katalikybe ir nuo mažens man įskiepyto Bažnyčios tarpininkavimo tarp žmogaus ir Dievo. Ta pati katalikybė taip griežtai nesaistė jos. Kelis kartus mudu net meldėmės kartu ir man atrodė, kad maldos ryšys mudu dar tampriau jungė. Aš prašiau Dievo nelaikyti mudviejų nusikaltėliais ar bent suprasti šios meilės jausmus bei praeityje apgriauto gyvenimo aplinkybes. Ką mudu jautėme vienas antram, negalėjo būti velnio pinklės, nors velniais, bendrai paėmus, aš netikėjau.

– Ar gavai kvietimą į Dianos ir Henriko vestuves?

– Gavau, – atsakiau. – Tu, be abejo, eisi. Dar nežinau, ką man daryti ... Aš jų taip artimai nepažįstu. Mane kviečia todėl, kad kviečia tave ...

– Būtinai eik! Jie mudviejų abiejų draugai, o man dar ir bendradarbiai.

Aš į tai nieko neatsakiau, nes rimtai dvejojau, eiti ar neiti. Nenorėjau dalyvauti apeigose, kurios man pačiam kiek grąsinančiai atrodė. Tiesiog dar prisibijojau, kad dalyvavimas gali jai stipriai sugestijonuoti ir mudviejų pačių vedybas. To ypač nenorėjau, nes spėlioju, kad tai tik padidins spaudimą į mane.

Iš kitos pusės, vedybų apeigos mane patį ir domino ir traukė. Reikėjo juk save patikrinti, kaip atrodytų sau pačiam tokį žingsnį žengti. Galų gale nutariau, kad ši, jei taip galima išsireikšti, repeticija ir saviesiems jausmams ir intelektui gali būti naudinga.

(Bus daugiau)

Iš praeitųjų dienų ... New Yorko operetės choras, 1951 m. koncertavęs Waterbury, CT. Koncertą rengė ALT S-gos Waterburio skyrius. Chorui vadovavo Aleksas Mrozinskas (prie pianino). Kairėje aktorius Vitalis Žukauskas, dr. Matthew J. Colney, Mykolas Gureckas. Dešinėje Mykolas Liuberskis.

OPPORTUNITY FOR RN'S AND LPN'S

- To work & live in a congenial community only Top quality individuals need apply.
- Affordable health insurance
- Free life insurance
- Sick time
- Vacation
- Holidays - New Year Day, Memorial Day, Independence Day, Employee Birthday, Thanksgiving Day, Christmas Day & day of choice.

UP TO \$14.75 PER HOUR FOR 3-11 & 11-7

Call 804 - 740 - 6174

CAMBRIDGE MANOR

1776 Cambridge Drive, Richmond, VA 23233

FURNITURE INSTALLERS NEEDED!

We're doubling our installation crew at this established, downtown dealer of office furniture and systems. Trained installers needed. 3 years experience mandatory, Steelcase product knowledge preferred. Full benefits in union shop!

Reply to:

E. Chandler, V.P. Operations
THE OHIO DESK COMPANY
1122 Prospect Ave., Cleveland, OH
(216) 623-0600

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelonė Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,699 iš Bostono ir Niujorko
\$1,882 iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR BELGIJA Naujų Metų kelionė, 14 dienų: 9 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje
Kelonė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 11 \$1,599 iš Bostono ir Niujorko
\$1,782 iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernaktiniais kiekvienai grupei!

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagai pas jus. Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat padedame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newtown, MA 02164
Tel.: (617) 965-8080

NEW YORK

MOLOTOVO-RIBBENTROPO PAKTO PRISIMINIMAS

Š.m. rugpjūčio 23 d. Kultūros židinyje, LB New Yorko apygardos valdyba surengė Molotovo-Ribbentropo pakto pasirašymo 50 metų sukakties paminėjimą.

Susirinkimą atidarė LB New Yorko apygardos pimininkas Vytautas Alksninis.

Dienos prelegentas, Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis išsamiai informavo apie įvykusį faktą ir jo pasėkų žalą, besitęsiančią jau 50 metų.

Apie lietuvių, latvių ir estų pastangas skriaudos atitaisyti ir nepriklausomybės grąžinimui, bei tuo tikslu žygius Jungtinėse Tautose, New Yorke, kalbėjo Daiva Kezėnė. Savo pranešimą ji baigė sakydama: "Pavergta Tėvynė laukia, kad mes eitume ir kalbėtume šaukdami — laisvės, laisvės, laisvės Lietuvai!

Nors susirinkimai New Yorke ir Kultūros Židinyje vyko darbo dieną, jie buvo gausūs dalyviais. Po oficialios dalies Židinyje tesėsi laisvi pasikalbėjimai ir diskusijos dėl tolimesnės veiklos siekiant Lietuvai laisvės. (eč)

REAL ESTATE—GERMANTOWN
Residential Area. Private Bath. Furnished or non furnished. No drugs. \$65 a week. Call: 215 - 887 - 3566 (34-36)

MACHINIST/ TOOL & DIE MAKERS

General Metalcraft has openings for Machinists/Tool & Die Makers. Machinists should have minimum 2 years experience on drill presses, lathes, vertical mills and surface grinders, and be able to work from simple sketches and verbal instructions. Tool and Die Maker applicants should have a minimum of 5 years experience and be able to work from blue prints with little or no assistance. Experience with progressive stamping dies a definite plus. Send resume to:
GENERAL METALCRAFT
P.O. Box 557
McKee Road
Dover, DE 19903
Or apply in person daily between 9 a.m. & 11 a.m.

Mylimam Tėvui

A + A

PETRUI AUSIEJUI

mirus, mūsų draugams LINUI ir RITAI ir jų šeimoms reiškiamo giliausią užuojautą

Alyda ir Viktoras
Adomavičiai
ir šeima

ELECTRICIAN / GENERAL MAINTENANCE

— Wanted for an automotive manufacturer in Northeast Indiana. Must have knowledge and some experience with 460 volt, 3 phase electricity. Must be familiar with programmable controller and trouble shooting electronic equipment. Mechanical ability to perform some plant equipment maintenance and repair. Competitive wages. Send resume to:

Handy & Harman
ATTN: Personnel
1501 Wohler Street
Angola, IN 46703

(31-33)

OPERATOR / SINGLE NEEDLE

Work for ladies belt manufacturer. Single needle exp. nec. Apply 400 Spring Garden St., 2nd fl., Phila, PA

(34-36)

MECHANIC / DIESEL GUARANTEED WEEKLY WAGE

Experience in cummins engine repair. Air conditioning experience a plus.
Churchill Transport
Detroit, Mich.
(313) 896-1500, ext. 822

(26-33)

REAL ESTATE LOGAN RESIDENTIAL AREA.

Use of house. Furnished or non furnished. No drugs. \$65 a week. Call: 215-887-3566

(34-36)

ATTENTION: EARN MONEY READING BOOKS!

\$32,000 / year income potential. Details. (1) 602-838-8885 Ext. Bk 1753.

(34-35)

• ČIUŽELIO VLADO, Igno sūnaus, gim. 1918 m. Judėnų km. Plungės valsč. Ieško brolis Vytautas.

Žinantieji apie jį prašome pranešti LEO KUDIRKAI, 2115 So. 50 Ave., Omaha, NE 68106 arba skambinti collect (402) 554-8440.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

ZAGREB INDUSTRIES, INC.
886 TRYENS ROAD
ASTON, PA 19014
(215) 459-3554

MACHINISTS — Experienced to setup and operate CNC VERT & HORIZ. machining center. Also in need of one 1st class machinist.

HORIZ. BORING MILL OPERATORS — Experienced to setup and operate LUCAS boring mill 2 openings available on 1st shift & 2 on 2nd shift.

Q.C. MANAGER — Must be familiar with Gov't. specs & also inspection methods. Mechanical dimensional inspection is required.

New modern air conditioned shop. Top wages and excellent benefits. Call or apply in person 8 a.m.-4 p.m. EOE.

PRINTED CIRCUIT DESIGN INC.

A quick turnaround circuit board manufacturer has the following openings due to expansion.

Only **EXPERIENCED** people need apply for 1st and 2nd shifts:

INSPECTORS

&

PLATING ROOM HELP

Salary commensurate with responsibilities. We offer company paid medical and profit plan. For consideration call Al 508-373-0903 or apply at 17 Locust St. 5th Floor Haverhill, MA or write to P.O. Box 1674, Haverhill, MA 01830

(34-35)

MILL ROOM SUPERVISOR

Immediate position. Hardwood office seating. Experience in woodworking machine set up capabilities, pattern making, & wood sample construction necessary. Salary commensurate w/experience. Please call:

HI-TECH SEATING
302-429-5969

Carpenters
Forepersons
Concrete Finishers
\$12 per hr. & up

Bobcat Operator
Truck Driver

Maximize your abilities and potential. Paid holidays and vacation. Wages based on experience. Full-time employment. Call 717-393-9781 for an application or apply in person to join our growing team.

T-A-H Construction Inc.
480 Running Pump Rd.
Lancaster, PA 17601
EOE

SAINT JOSEPH ACADEMY

GRADES 9-12

Promoting personal development and academic growth in a Catholic Christian atmosphere.

BOARDING OR DAY FOR YOUNG WOMEN

PROGRAMS OFFERED:

Academic (with optional early college placement)
General Education
English as a Second Language (ESL)
Excellent student-teacher ratio; moderate tuition.
Modern facilities on a spacious country campus.

Write or Call: Principal

SAINT JOSEPH ACADEMY

Columbia, PA 17512. Phone 717 285-4536

I bures dvelkė gaivūs vėjai

Žygis per Atlantą: Klaipėda - New Yorkas

Gediminas Pilaitis

Buriuotojai — įdomūs žmonės. Mane labiausiai žavi ypatinga jų pasaulėjauta. Nuožmus vėjų kaukimas, kvapą gniaužianti bangų mūša jiems visada skambės kaip gražiausia simfonija. Be jūros dažnas tiesiog neišsivaizduoja savo gyvenimo. Pastebėjau, kad prisiekę buriuotojai dievina laivus, kuriais plaukioja, niekada nenusižengs savitam jūrų etiketui. Keistuoliai! Romantiška buriuotojų laivų epocha jau seniai nugrimzdusi į praeitį, ir tik kreiserinėse jachtose, regis, dar gyva pirmą pradėję jūreivystės dvasia. Nori ją pajusti — kelt bures, plauk į jūrą!

Be abejo, man pasisekė — patekau į garsiąją „Lietuvos“ jachtą. Tą pačią, kuri kartu su vilniečių „Daile“ ir kauniečių „Audra“ ruošėsi plaukti per Atlantą. Jūreiviškų darbų vengiantys plunksnagraužiai ilgoje kelionėje niekam nereikalingi. Tai suprasdama, iš anksto uoliai ruošiausi kokių pareigoms, krintau buriavimo abėcėlę. Vėliau užgulė organizaciniai rūpesčiai, kurių su kaupu užteko visiems įgulos nariams. Dabar viskas jau praeityje. Galima atsigręžti atgal ir prisiminti ryškiausius įdomios kelionės vaizdus.

Transatlantinio žygio ugnelė supleveno prieš porą metų, kai į Lietuvą atvyko Kanadoje gyvenantis mūsų tautietis Bronius Stundžia. Senas jūrų vilkas, pirmojo ir kol kas vienintelio lietuviško buriavimo vadovėlio autorius, taisyk nusistebėjo: „Nejaugi Lietuvoje neatsiranda jachtininkų, kurie ryžtųsi perplaukti Atlanto vandenyną?“

Bronius Stundžia užgavo jautrią stygą. Prieš karą mūsų buriuotojai lankydavosi Vakarų Europos uostuose, buvo pasiekę Anglijos pakrantes. Vėliau lenktyniauta tik Baltijos jūros regatoje. Apie tai man apgailestaudamas pasakojo Kauno dirbtinio pluošto gamyklos sporto klubo vadovas Ignas Miniotas, kurio mintyse jau seniai brendo sumanymas surengti eskadrinį jachtų žygį per Atlanto vandenyną.

Idėją šį kartą rimtai parėmė „Tėviškės“ draugija. Nuspresta plaukti į Niujorką. Maršrutas beveik sutapo su tuo, kurį 1933 metais padangėję brėžė Dariaus ir Girėno lėktuvai „Lituanika“.

Mes stengėmės užmegzti kuo glaudesnius ryšius su tautiečiais anapus Atlanto, — prisimena žygio vadovas Ignas Miniotas. — Nuvykęs į Čikagą, pirmiausia susitikau su Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio lavinimo sąjungos pirmininku Valdu Adamkumi. Jis pažadėjo aprūpinti jachtas reikiama radijo navigacijos aparatūra. Bendrą kalbą suradome su Niujorko lietuvių „Atleto“ sporto klubu. Žygiu susidomėjo jūrų skautų ir šaulių organizacijos. Veiklios Kanados lietuvių moterys įkūrė komitetą mūsų plaukimui remti.

Lietuvoje žmonės irgi entuziastingai sveikino buriuotojų pasiryžimą. Tiesa, kartais išgirdavome ir skeptiškų atsiliepimų. Fenomenalus anglų buriuotojas Frensis Čičesteris jau prieš porą dešimtmečių vienai vienas apiplaukė aplink pasaulį. Norvegas Turas Hejerdalas

vandenyną įveikė iš balzos medžių suręstu plaustu, o prancūzų gydytojas Alenas Bombaras tą patį padarė, sėdęs į pripučiamą guminę valtelę. Dabar net moterys, iškelusios bures, drąsiai skrieja audringiausiais Atlanto plotais. Transatlantinės kelionės pasaulyje nieko nestebina. Lietuviai per vėlai susigriebė...

Užsienio šalių buriuotojai iš tiesų jau kažin kada perplaukė Atlantą. Įspūdingų rezultatų pasiekė mūsų kaimynai lenkai, transatlantinių žygių idėją puoselėję nuo pokario laikų. Bulgariai, net prie jūros neprieinančios Čekoslovakijos atstovai pastaruoju metu išsiveržė į lyderių pozicijas. Mes, lietuviai, gyvendami Baltijos pašonėje, deja, atsilikome, nors ryžto ir ambicijų nestinga. Kodėl taip atsitiko?

Kai kam atrodo, kad lietuvių akys įbėstos į žemę, o iš kišenės kyšo norą rąkena. Aš su tuo nesutinku. Prie jūros gyvenančių tautų žvilgsnis visada nukreiptas į horizontą.

Prieš porą metų, dalyvaudamas „Budžio taurės“ regatoje, stebėjau ant molo sutūpusius pasieniečius. Jie skaičiavo į jūrą išplaukiančias jachtas. Užsienio uostuose tokio vaizdo nepamatyti — buriuotojai plaukia kur tik nori. Prie Šventosios mus vėl sulaukė pasieniečių kateiris ir vėl tikrino dokumentus. Buriavimui atrėžtos aštuonių jūrmilių zonos mūsų jachta nebuvo pažeidusi. Bet į mus vis vien žiūrėjo kaip į potencialius valstybinės sienos pažeidėjus.

— Buvo tokie laikai, — prisimena netolimą praeitį „Lietuvos“ jachtos kapitonas Osvaldas Kubiliūnas. — Jūrinį buriavimą iš visų pusių klastė įvairiausi apribojimai ir instrukcijos. Dabar jų vis mažiau. Vyrams, kurių kraujas pasūdytas jūros druska, atsiveria nepalyginamai platesnės erdvės. Prarasto laiko, aišku, nebesugrąžinsi! Lietuvos buriuotojai į Atlantą galėjo išplaukti ir anksčiau. Aš tokiam žygiui buvau pasiruošęs...

Kelionės buriniais laivais visais laikais siejamos su tam tikra rizika. Tvirtiausios bures plyšta, eikliausios jachtos skęsta. Pagaliau niekas neapdraustas nuo lemtingų atsitiktinumų. Garsus anglų buriuotojas Džordžas Noksas, kelis kartus apiplaukęs aplink pasaulį, nuskendo Lamanšo sąsiauryje, visiškai netoli jachtklubo.

Sėkmingi lietuvių startai tarptautinėse regatose rodo, jog meistriškumu jie nenusileidžia užsienio buriuotojams. Bet to maža! Mūsų burinis laivynas beveltiskai pasenęs, neužtenka patikimo inventoriaus. Dvylika metų plaukiojančią „Lietuvos“ jachtą vadiname reprezentaciniu burlaiviu. O išplaukus į atvirą jūrą pavojingai braška pavargę jachtos stiebai, girgžda pertvaros.

— Ar ne bangu bus plaukti per Atlantą su tokia jachta? — klausiau patyrusį buriavimo meistrą Steponą Kudzevičių.

— Mūsų laivas ne pirmos

jaunystės, be kapitalinio remonto neišsiversime. Kas bijo — gali neplaukti!

Gerokai padėvėtos „Lietuvos“ bures Atlanto šturmo tikrai neatlaikytų. Džiaugėmės, kad „Sirijaus“ mokslinis-gamybinis kolektyvas nepagalėjo valiutos naujoms. Jas išipareigojo pasiūti Lenkijos kooperatinė firma.

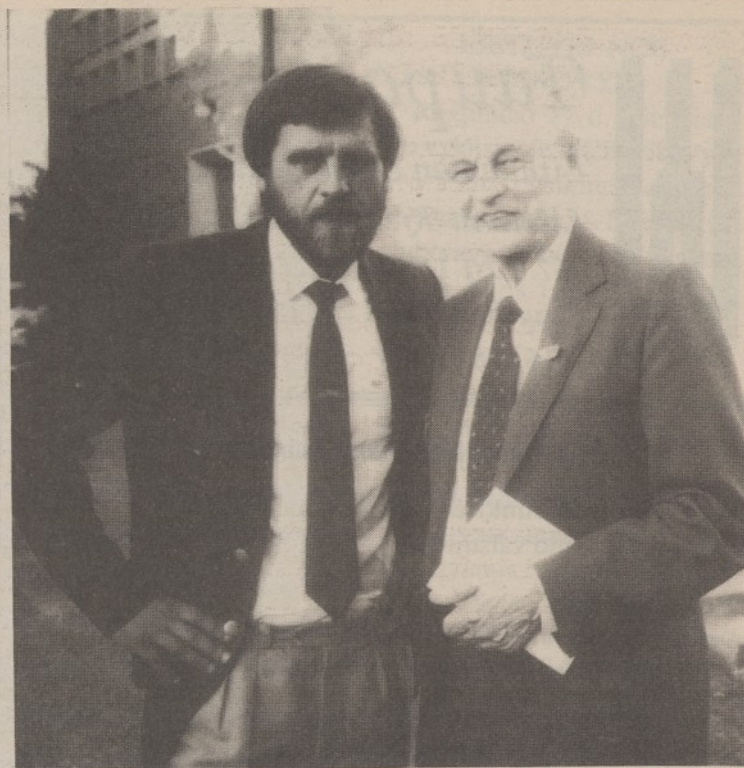
Kita problema — navigacijos aparatūra. Senoji, išplaukus į Atlanto platumas, mums nepadėtų. Prietaisai, kuriuos siūlo šalies įmonės, griozdiški, nesutelpantys jachtoje. Buriuotojai laukė pagalbos iš Lietuvos jūrų laivininkystės, su kuria, beje, susieti reikšmingiausi jų pasiekimai. Su viltimi žvilgėme ir į Lietuvos žuvies pramonės gamybinių susivienijimą.

Prašyti lėšų — ne itin malonu. Bet tokia jau mūsų dalis! Užsienio buriuotojai gauna nemažus honorarus, reklamodami garsiausių firmų ir koncernų produkciją. O juk mes irgi galime pagarsinti pasauliui Lietuvos miestų ir įmonių vardus. Klaipėdos buriavimo sporto federacijos pirmininkas Rimas Dargis Vilniuje įsikūrusiam inovaciniam bankui siūlėsi tarpininkauti, užmezgant kontaktus su JAV gyvenančiais tautiečiais komercininkais. Bankas numojo ranka. Apeliuodami į klaipėdiečių patriotinius jausmus, ryžomės nurodyti savo sąskaitą socialiniame banke. Gal atsiras norinčių paremti žygį...

Kai viltis susirasti sponzorius jau baigė išblėsti, susitikome su tuometiniu LKP Klaipėdos miesto komiteto pirmuoju sekretoriumi Viktoru Baubliu. Jis padaršino, geranoriškai palaikė visus mūsų užmojus. „Lietuva“ plauks per Atlantą! Kitaip ir būti negali. Tai uostamiesčio garbės reikalas! Viktoro Baublio iniciatyva prie partijos miesto komiteto sudaryta komisija padėjo mums spręsti opiausias organizacines problemas.

Tik tada reikalai pagerėjo. Parėmė įmonės, ėmė plaukti labdaros koncertų lėšos, žmonės aukėjo savo santaupas. Pavyko surinkti 70 tūkstančių rublių. Be to, laivininkystė mums perdėjo navigacinę aparatūrą, kuri automatiškai fiksuoja jachtos koordinatas vandenyne. Telšių „Masčio“ gamybinis susivienijimas pasiūvė firminius marškinėlius. „Ryto“ spaustuvininkai, „Dailės“ kombinato ir dizaino centro meistrai pagamino skoningą reklaminių atributiką. Atkultome.

Klaipėdos jachtklubas tuo metu priminė skruzdėlyną. Gramdėme jachtų bortus, da-

Reportažo autorius, klaipėdietis buriuotojas Gediminas Pilaitis (kairėje), dalyvavęs žygyje Klaipėda - New Yorkas, Clevelande susitiko su vienu iš senųjų Lietuvos buriuotojų, Dirvos redaktorium Vytautu Gedgaudu ir pasidalino jūrinės patirties išpučiais.

Antano Stanevičiaus nuotr.

žėme vidaus patalpas. Mūsų mechanikui Jonui Limanui nerimą kėlė vis stringantis „Lietuvos“ variklis. Radistui Sergejui Mockevičiui niekaip nesisekė suderinti naujos aparatūros. Įtampa didėjo. Steponas Kudzevičius, žvilgčiodamas į darbų sąrašą, jaudinosi — ar spėsime pasiruošti?

Paskutiniu momentu iš Maskvos atskriejo nemaloni žinia — JAV ambasados konsulinis skyrius buriuotojams neišdavė vizų. Kas atsitiko? Pasirodo, patys esame kalti! Laiku nepateikėme dokumentų. Klaipėdos kultūros skyriaus vedėja Natalija Navogreckienė griebiasi už galvos — po kelių dienų iškilmingos jachtų palydėtuves. Žmonėms jau išdalinti kvietimai!

Į kelionę jachtas lydėjo tūkstančiai žmonių. Šventiškai išpuoštoje Vasaros estradoje sveikinimo žodį tarė LKP CK pirmasis sekretorius Algirdas Brazauskas. Buriavimo sportas nesvetimas ir jam. „Lietuvos“ kapitonas Osvaldas Kubiliūnas su Algirdu Brazausku kažkada plaukiojo vienoje jachtoje.

Žvejų kultūros ir sporto rūmuose susirinkę klaipėdiečiai linkėjo mums gero vėjo, prašė perduoti nuoširdžiausius linkėjimus tautiečiams. Lietuvos moterų sąjungos atstovė, poetė Vidmantė Jasukaitytė pareiškė, kad žygis per Atlantą turėtų sutvirtinti vyro statusą. Ką gi, dėl to tikrai verta pasigrumti su bangomis. Ir įrodyti, kad Lietuva — ne tik darbščių artojų ir puikių krepšininkų šalis. Mes vėl atsigręžėme į jūrą!

Plaukiame Danės upe. Pakeltos senojo Karlo tilto atramos. Klaipėdiečiai apgulę krantines, visur plazda trispalvės vėliavos, skamba dainos. Mačiau, kaip audrų

užgrūdinti „Lietuvos“ vyrai slapčia braukė ašaras. Tiek metų negalėjo ištrūkti į platesnius vandenius, o štai dabar į jų bures dvelkia gaivūs tautinio atgimimo vėjai. Pokario laikų buriuotojai apie tai nedrįsdavo net pagalvoti. Po ilgos pertraukos Atlanto vandenyse vėl plazdės Lietuvos valstybinė vėliava!

Tiesą sakant, jūros vartų link visi plaukė neramiai širdimi, nes žinojo, kad reikės grįžti atgal ir laukti vizų. Slenka slogios laukimo dienos. Vizų vis nėra, nors Lietuvos TSR užsienio reikalų ministerija padarė viską, kas įmanoma. Vengiame pasirodyti mieste. Kažkas paleido gaudą, kad muitininkai jachtose aptiko kontrabandinį gintaro krovinį. Kiti, analizuodami situaciją, įžiūrėjo „kietą Maskvos ranką“. Ko tik neprisigalvoja sensacijų mėgėjai.

Pagaliau vizos gautos! Susikrovę paskutinius rąkandus, atsisveikiname su namiškiais. Visi keliai į Atlantą atviri...

Klaipėda—Niujorkas

INJECTION MOLDING MECHANIC PLASTICS

Progressive rapidly expanding manufacturing plant in Streetsboro, Ohio producing plastic containers on high speed thin wall packaging machines is seeking experienced Maintenance Mechanics.

The ideal candidates must have proven hydraulic, electronic & electrical skills. You will have the opportunity to put your expertise to work in the areas of daily machine repairs, preventive maintenance and project expansion.

We offer a competitive salary commensurate with experience and an excellent benefit package. To be considered please send resume to:

CARDINAL PACKAGING,
1275 Ethan Avenue,
Streetsboro, Ohio 44241

(34-36)

CUSTOMER SERVICE POSITION:

Service and administer promotional programs for major Cleveland corporations. Detail oriented, communication & typing / computer skills, good math. Includes telephone contact, order processing, inventory control. Minimum 2 years office experience. Send resume to:

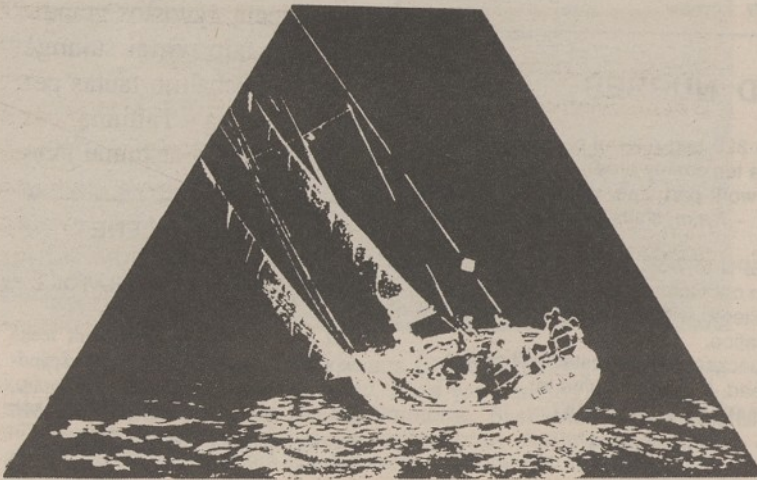
Jim Mersfelder & Associates
930 E. 70th St.,
Cleveland, Ohio 44103

MASHINIST

For small manufacturing company. Experience with milling, lathes, and O.D./I.D. surface grinding. Competitive salary, benefits and working conditions. E.O.E.

Call for appointment 12-2 PM
216-581-1166

(34-40)

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
 767 East 185th Street
 Cleveland, Ohio 44119
 (216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
 Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
 Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Sąskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Sąskaita, ir t.t.

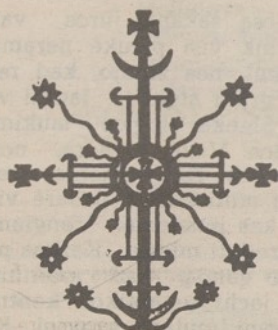
Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
 apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Positions Available

Hannibal Regional Healthcare System

A 125-bed acute care hospital serving Northeast Missouri has the following staff openings due to expansion of services:

REGISTERED NURSE: Positions are currently available on the Surgical Care Unit for the night shift; and in our Intensive Care Unit on both the evening and night shifts, also

EMERGENCY ROOM NURSES: on both evening and night shifts.

REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

Hannibal (home of Mark Twain) is just minutes from Missouri's newest recreational lake and boasts an excellent school system, accredited 4-year private college with expanding programs and expanding industry and tourism.

We offer excellent salary and benefit programs and a challenging and exciting work environment.

Isn't it time for you to find out why you should be a part of our team?

For consideration send resume to:

Human Resources Department

Hannibal Regional Healthcare System

109 Virginia Street Hannibal, Missouri 63401

Equal Opportunity Employer

REGISTERED NURSES

Bartholomew County Hospital is a 325 bed referral center. We are a full service multi-specialty hospital serving a ten county area.

Immediate openings for RN's to work part time on all three shifts and full time on 3 p.m. - 11 p.m. and 11 p.m. - 7 a.m. shifts in our Med. Surg. Unit including telemetry and operating room.

Immediate openings for LPN or GPN to work full time 11 p.m. - 7 a.m. Hours flexible 8-10-12 hours to work in our Comprehensive Rehab Unit.

Applicants must be currently registered with the Indiana State Board of Nursing Registration and Nursing Education.

Excellent flexible benefit package. If interested call collect

(812) 376-5297 Judy Mead or send resume to:

BARTHOLOMEW HOSPITAL

2400 E. 17th Street • Columbus, IN 47201

(33-34)

"Valio Lietuvos Skautijai" tortą, susitikime Clevelande su Lietuvos Skautijos vadovais, piauna LSB VS Pavaduotojas G. Taoras, Lietuvos Skautų Sąjungos Tarybos narė Lukrecija Malkevičienė, Brolijos Vyr. Skautininkas Rimantas Ulevičius, VS Pav. Laimonas Daujotas ir LSS Vyr. Skautininkė Stefa Gedgaudienė, V. Bacevičiaus nuotr.

PHILADELPHIA

JUODOJO KASPINO DIENA

Rugpjūčio 23-jį jau daugelį metų yra minima kaip Juodojo Kaspino diena išeivijos pabaltiečių tarpe. Šią dieną 1939 metais, slaptu politiniu sandėriu, buvo nulemtas Pabaltijo tautų likimas. Ši tragedija, skausmingai įsirėžusi kiekvieno pabaltiečio atmintyje, buvo rūpestingai perduodama jaunajai kartai.

Ir šių metų rugpjūčio 23-ją Philadelphijoje, prie Laisvės Varpo susirinko gausus lietuvių, latvių ir estų būrys. Spalvingos tautinės vėliavos iš tolo traukė praeivių dėmesį. Buvo platinama informacija apie šį renginį anglų kalba. Mitingui prasidėjus, invokacijai buvo pakviestas estų liuteronų kunigas Toomas Vaga. Kalbas pasakė Estų Bendruomenės atstovas Juri Linask, Latvių Bendruomenės Erik Likums ir Lietuvių Bendruomenės Jonas Meškauskas. Po to prie Laisvės Varpo buvo padėtas juodu kaspinu perrištas vainikas. Mitingo uždarymo maldą pasakė kun. Timothy Burkauskas. Buvo sugiedoti visų trijų tautų himnai.

Po šios iškilmingos ceremonijos, LB Philadelphijos skyriaus pirm. J. Meškauskas pakvietė visus dalyvius susiimti rankomis ir ratu apjuosti Laisvės Varpo aikštę, tuo būdu simboliniai jungiantis prie savo tautiečių gyvosios grandinės, kuri taip tvirtai sujungė visas tris Pabaltijo tautas per Vilnių - Rygą - Talliną. Ir nors milžiniški atstumai sky-

rė mus nuo tos gigantiškos, per visą Pabaltiją besitiesiančios tautiečių grandinės, širdimi jautėme esą kartu su savo tauta, vedami bendrų sie-

kių.

Šį renginį plačiai komentavo Philadelphijos didžioji spauda ir televizija.

Raimonda Rukšienė

A. A.

STASIUI ASTRAUSKUI

mirus, jo sūnų NARVYDĄ ir kitas gimines Lietuvoje, seserį REGINĄ ORANTIENĘ, REGINĄ ORANTAITĘ-PRICE SU ŠEIMA, gyvenančias Lorain, Ohio, draugus ir artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

ALT S-gos
 Clevelando Skyrius

A + A

MICHALINAI MATUSAITIENEI

mirus, jos seserėnui VYTAUTUI GIEDRAIČIUI, žmonai ANICETAI ir šeimai, taip ilgai ir rūpestingai globojusiems Velionę jos senatvės varguose, reiškiau gilią užuojautą

Pusbrolis Julius Špakevičius
 su šeima

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

POLYETHYLENE FILM EXTRUSION

SUPERVISORS & OPERATORS FOR ALL SHIFTS

Fast growing ultra modern plant seeks experienced individuals to join expanding team. Excellent growth opportunity, medical & other benefits. Call Mr. Yocum, Manager 704-624-5025

(33-39)

PREZIDENTO SMETONOS MINĖJIMAS

Lietuvių Tautinės S-gos Clevelando skyrius ruošia pirmo ir paskutiniojo Nepriklausomos Lietuvos Prezidento Antano Smetonos 45-rių metų mirties sukakties minėjimą sekančia tvarka:

Šeštadienį, rugsėjo 16 d. 1 val. p.p. kapo aplankymas Visų Sielų kapuose.

Sekmadienį, rugsėjo 17 d., 10 val. šv. Mišios Dievo Mo-

tinios šventovėje, kurių metu giedos solistė Aldona Stempužienė-Švedienė. 4 val. p.p. akademija Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Pagrindinis kalbėtojas inž. Jaunutis Nasvytis. Užulenio dvaro prisiminimus paskaitys Povilas Skardžius.

Visos organizacijos ir pavieniai lietuviai kviečiami aktyviai dalyvauti ir prisidėti prie visos Lietuvos buvusio prezidento Antano Smetonos paminėjimo

Tautininkų veikėjui ir ilgamečiui Vilties draugijos revizijos komisijos nariui

A. A.

STASIUI ASTRAUSKUI

mirus, sūnui NARVYDUI, seseriai REGINAI ORANTIENEI ir visiems artimiesiems reiškiamame nuoširdžią užuojautą.

DIRVA

P A D Ė K A

A. A.

DR. JUOZAS JAKŠTAS

Mirė 1989 m. liepos 31 d. Clevelande. Palaidotas rugpiūčio 3 d. Visų Sielų kapinėse.

Nuoširdžiai dėkoju kun. klebonui Juozui Bacevičiui už maldas koplyčioje, šv. Mišias Šv. Jurgio bažnyčioje ir palydėjimą į kapines.

Ypatinga padėka p. Algiui Rukšėnui už išryškinimą mano vyro gyvenimo ir mokslinių darbų Lietuvos istorijos srityje ir p. Pranui Jogai už išreikštą užuojautą Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės vardu per atsisveikinimą koplyčioje.

Padėka taip pat vargonininkei Jūrai Blynaitėi už giesmes bažnyčioje.

Dėkoju mieliems draugams ir pažįstamiems už gėles, aukas šv. Mišioms, atsilankymą koplyčioje ir išreikštą užuojautą žodžiu ir raštu.

Kartu dėkoju p. Juozui Stempužiui už jo pagalbą ir žodį apie velionį per lietuvių radijo valandėlę.

Nuoširdus ačiū laidotuvių direktoriui Wm. Jakubs, Sr. už rūpestingą patarnavimą.

Ypatinga padėką reiškiu p. Jonui Dainauskui ir p. Aurelijai Balašaitienei-Žitkuvienei už parašytus straipsnius apie mano vyrą kaip lietuvių patriotą ir istoriką-mokslininką lietuviškojo spaudoje.

Liūdesy likusi
Žmona Wilhelmina T. Jakštienė
ir Šeima

Lietuvos Respublikos prezidentas Antanas Smetona.

Visi Clevelando ir apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti

PIRMO IR PASKUTINIOJO NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PREZIDENTO

ANTANO SMETONOS

45 metų mirties sukakties minėjime
š.m. rugsėjo 17 d.

10 val. Šv. Mišios Dievo Motinos šventovėje. Giedos solistė Aldona Stempužienė-Švedienė.

4 v.p.p. Minėjimas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Kalbės inž. Jaunutis P. Nasvytis ir Užulenio dvaro prisiminimus skaitys Povilas Skardžius.

Meninę dalį atliks pianistas Antanas Smetona, Cleveland State Universiteto muzikos profesorius.

Išvakarėse, rugsėjo 16 d. 1 val. p.p. organizacijų atstovai ir pavieniai asmenys kviečiami dalyvauti trumpose iškilmėse prie prezidento kapo Visų Sielų kapinių mauzoliejuje.

ALT S-gos
Clevelando Skyrius

LIETUVIS NCB TRIKOVYJE

Rugpiūčio 27 d. Clevelande vykusiame NCB trikovyje – 1.5 km. plaukimas, 40 km. dviračiu ir 10 km. bėgimas, – dalyvavo ir buvęs clevelandietis Algis Urbaitis, atlikęs tai per 2:41 val.

Trikovyje dalyvavo virš 600 sportininkų. Laimėtoju tapo Mark Allen (vienas iš virš 20 profesionalų) 1:39 val. pasekme.

Algis su žmona Daina Sidryte gyvena Fairhope, Ala., ir augina Andriuką ir Aureliją.

• ANGLŲ KALBOS PAMOKOS suaugusiems vyks rytais, po pietų ir vakarais Cleveland Heights High School, 2155 Miramar Blvd. ir Main Library, Lee Road. Pamokos pradėdamos rugsėjo 18 d. Dėl smulkesnių informacijų skambinti Catherine Thomas tel. 371-7138.

EXPERIENCED
TOOL CUTTER / GRINDERS
AND LEAD PERSON POSITION
AVAILABLE

Progressive co with good benefits & working conds accurate person to sharpen/grind form drills, form tools, reamers, mills & taps. 5 yrs. exp with No. 2 Cincinnati or equivalent. Relocation also available. Send resume to:

INSTRUMENTATION PRODUCTS INC.
P.O. Box 2898 • Harlingen, TX 76901
(33-39)

CIVIL ENGINEER

Opportunities for Civil-Structural, Transportation, and Environmental Engineers. Applicants must have 5 to 10 years experience and either be registered or be able to become registered in Michigan within 6 months Experience:

Structural to include structural steel, reinforced concrete and bridge design;

Transportation to include urban and rural road, highway, and bridge design and airport planning;

Environmental to include drinking water and wastewater treatment and distribution and collection system design.

These challenging opportunities are coupled with an excellent benefit package. Please send resume and salary history in confidence to:

WADE-TRIM/EDMANDS
P.O. BOX 580 •
BAY CITY, MI 48707
Attn.: R. Knop

EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER
(33-39)

IMMEDIATE OPENING REGISTERED NURSES

To work & live in a small congenial community & a 60 bed geriatric facility.

Opening for RN's on 7-3 & 3-11 shifts. Full time or part time. Flexible scheduling, new wage scale. Be a part of our caring staff. Apply call or write Administrator AUDUBON VILLA 125 S. Broad St. • Lititz, PA 17543 717-626-0211 EOE
(33-39)

SHEET METAL MECHANICS

Exp'd only on jobbing shop type of sheet metal & plant fabrication. Must be capable of working from blue prints.

Our company offers excellent working conditions & benefits. Please call or write to:

MACHINED METALS
Oak & Corson Street
Norristown, PA 19404
215-272-1600
(33-39)

Inž. Jaunutis P. Nasvytis Vilniaus Lietuvos mokslų akademijoje kalbasi su istoriku Alfonsu Eidintu, kuris yra parašęs eilę teigiamų straipsnių apie prezidentą Antaną Smetoną. Šį sekmadienį, rugsėjo 17 dieną 4 val. p.p., J.P. Nasvytis kalbės prez. A. Smetonos 45 m. mirties sukakties akademijoje Clevelande, Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

DIRVA

• DIRVOS tele-fax numeris (216) 431-1614, pasibaigus telefono bendrovės streikui ir įvedus atskirą liniją, dabar automatiškai priima siunčiamus pranešimus per ištisą parą.

• GIEDRĖ KIJASKIENĖ nuo š.m. rugsėjo 1 d. įsijungė į Dirvos Štabą, pradėjusi dirbti kaip rinkėja. Sveikiname Giedrę ir linkime sėkmės!

• KUN. DR. TOMAS ŽIŪRAITIS, O.P., dalyvaus Tautos Šventės minėjime Chicagoje rugsėjo 17 d. Jaunimo Centre ir pamaldų metu pasakys pamokslą.

Kviečiamas ALT S-gos valdybos, jis iš Washingtono atvyksta specialiai į šią šventę.

• MUZ. ALVYDAS VASAITIS Tautos Šventės mi-

nėjime Chicagoje Jaunimo Centre atliks fortepionu susikaupimui skirtą kūrinį ir akompanuos sol. Audronei Gaižiūnienei ir smuikininkui Valdui Vasaičiui.

• ARK. AUDRYS J. BAČKIS, pro-nuncijus Olandijoje, Lietuvos kardinolo V. Sladkevičiaus kvietimu, rugsėjo 6 d. išvyko Lietuvon, kur dalyvaus religinėse iškilmėse Šiluvoje ir rugsėjo 10 d. laikys šv. mišias. Lietuvoje jis bus dvi savaites.

PADĖKA

Ligos metu sulaukiau malonių valandų. Gėlės, laiškai, atvirukai, telefoniniai pasiteravimai ir sveikatos linkėjimai iš tikro man buvo didelė paguoda.

Bičiulėm ir bičiuliame, kurie tuo metu mane prisiminė, nuoširdžiausiai dėkoju, visom ir visiems linkiu sveikatos, šviesių ir laimingų dienų.

Alė Santvarienė

• BURIUOTOJAI, atlikę pirmąjį žygį per Atlantą, buvo apdovanoti Lietuvos TSR Aukščiausios tarybos prezidento garbės raštais. Jų tarpe ir septyni JAV lietuviai: Darius Borgas, Piteris Daužvardis, Gintaras Karaitis, Raimondas Kazlas, Aleksandras Dirkis, Aidas Palubinskas ir Linas Paulius.

MIRTYS

Laikraštį ruošiant spaudai gauta žinia, kad mirė ONA BIEŽIENĖ, buvusio ALT S-gos pirmininko dr. Stepono Biežio našlė.

Bus laidojama Chicagoje, šalia savo vyro.

Sekmadienį mirė dailininkas VIKTORAS PETRAVIČIUS, gyvenęs Union Pier, ir skulptorius JOKŪBAS DAGYS, gyvenęs Kanadoje.

Operos solistė Audronė Gaižiūnienė atliks koncertinę programos dalį, akompanuojant muz. Alvydui Vasaičiui, Tautos Šventės minėjime rugsėjo 17 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. Įėjimas į minėjamą vietai laisvas.

IŠKILMINGAS TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

rengiamas š.m. rugsėjo 17 d. Jaunimo Centre, Chicagoje.

1. 11 val. ryto, mirusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimas ir vainiko padėjimas prie paminklo J.C. sodelyje. Iškilmių metu žodį tars Lietuvos gen. konsulas Vaclovas Kleiza.

2. Šventos Mišios Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Šventas Mišias celebruos kun. Antanas Saulaitis, Jezuitų provincio las. Pamokslą sakys Tėv. dr. Tomas Žiūraitis, O.P., Pentagono kapellonas. Giedos Dainavos ansamblis vadovaujamas Dariaus Polikaičio.

3. Paskaitą skaitys jaunosios kartos visuomenininkė Vida Jonušienė.

4. Meninėje dalyje dalyvauja solistė Audronė Gaižiūnienė - daina ir muzikas Alvydas Vasaitis - fortepionas ir Valdas Vasaitis - smuikas.

Plačiosios Chicagos ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti. Moterys ir mergaitės kviečiamos puošti tautiniais rūbais.

Įėjimas laisvas.

Rengia Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga

Dalis Rochesterio skautijos su svečiais. Priekyje clevelandietis V. Bacevičius, Lietuvos Skautų Brolių VS pavaduotojas L. Daujotas ir Vyr. Skautininkas R. Ulevičius, ir S. Ilgūnas, ilgametis Rochesterio vadovas. Antra iš dešinės - Kauno tutininkė Lukrecija Malkevičienė.

einantis akademikas Jurgis Vilemas.

Atgimęs universitetas bus pirmoji naujo tipo aukštoji mokykla. Jos statusas garantuoja dėstytojams ir studentams pasaulėžiūros ir sąžinės laisvę. Visi pirmakursiai iškilmingai prisiekė Vytauto D. universitete įgytas žinias skirti Tėvynei, dirbti vardan gėrio, grožio ir doros!

Vienoj seniausių Kaune, Vytauto bažnyčioje ta proga buvo atlaikytos inauguracinės mišios.

• ŠALFASS metinis suvažiavimas įvyks š.m. spalio 28 d. Clevelande. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į Algimantą Tamošiūną tel. (312) 354-2516

• ALEKSAS IR LILY KAZIAI, Hot Springs, Ar., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

• JONAS IR ROMA MILDAŽIAI, Juno Isle, Fl., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 50 dol. Ačiū.

• STASYS VIRPŠA, Chicago, Il., a.a. Edvino Balcerio atminimui pagerbti atsiuntė 25 dol. Dirvai paremti. Ačiū.

• ANANAS IR VALERIJA SKRIDULIAI, Daytona Beach, Fl., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• GRAŽINA KENTER, Danbury, Ct., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• ANDRIUS IR STASĖ BLIUDŽIAI, Southfield, Mi. atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• KAUNO IV VALST. GIMNAZIJOS mokinių, baigusių 1940 metais, dėmesiai. 1990 m. birželio 15 d. šaukiamas 50 metų sukaktuvinis suvažiavimas Kaune.

Registracijos ir informacijos reikalais rašyti sekančiu adresu: P. Nevardaitis, Kaunas 31, Vasiliausko g-vė 32.

Skaitykit ir platinkit DIRVA

Lietuvoje mirus

PRANCIŠKAI MAŽEIKAI - PUPLINSKIENEI,

jos broliui, Vilties draugijos pirmininkui inž. VACLOVUI MAŽEIKAI ir jo žmonai bei visiems artimiesiems Lietuvoje, reiškiamo nuoširdžia užuojauta.

Vilties Draugijos Valdyba ir Dirva